

**Gemeente
Voorschoten**

Sportaccommodatiebeleid Voorschoten 2024-2030

Kaders en uitgangspunten voor een toekomstbestendig sportaanbod in de gemeente Voorschoten

SPORTACCOMMODATIEBELEID VOORSCHOTEN 2024-2030

Inhoud

Sportaccommodatiebeleid Voorschoten 2024-2030	0
1. Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Koppeling ‘Visie op sport en bewegen 2023-2026’	3
1.3 Doelstelling ‘Sportaccommodatiebeleid 2024-2030’	3
1.4 Sportaccommodaties	4
2. Binnensportaccommodaties	6
2.1 Aanbod	6
2.2 Behoeftte en bezetting	7
2.3 Beheer en exploitatie	9
2.4 Huurtarieven	10
2.5 Conclusies binnensport.....	12
3. Buitensportaccommodaties.....	13
3.1 Aanbod	13
3.2 Behoeftte en bezetting	15
3.3 Beheer en exploitatie	17
3.4 Huurtarieven	18
3.5 Conclusies buitensport.....	21
4. Zwembad Het Wedde	23
5. Trends en ontwikkelingen	24
5.1 Ontwikkelingen verenigingen.....	24
5.2 Toekomstige vraag naar sportaccommodaties	25
5.3 Toekomstbestendige sport.....	28
5.4 Relevante ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente	29
5.5 Bevindingen en conclusies ontwikkelingen sportaccommodaties	30
6. Uitgangspunten sportaccommodatiebeleid	31
7. Wensen van de verenigingen	37
8. Uitvoeringsplan Sportaccommodatiebeleid & financiën	39
8.1 Uitvoeringsplan: acties / uitwerking per uitgangspunt	40
8.2 Uitvoeringsplan: financiële consequenties.....	42

BIJLAGE 1. Definitie binnensportaccommodaties	43
BIJLAGE 2. Overzicht gebruikers binnensportaccommodaties	44
BIJLAGE 3. Loopafstanden school naar sportvoorziening.....	45
BIJLAGE 4. Schouw Buitensportaccommodaties.....	46
BIJLAGE 5. Vragenlijst verenigingen	47
BIJLAGE 6. Overzicht eigendom en beheer- en exploitatievorm NL	48
BIJLAGE 7. Kaders Motie 120.....	49

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In november 2023 is de 'Visie op sport en bewegen 2023-2026' vastgesteld. Hierin staan de belangrijkste pijlers als het gaat om de sportstimulering in de gemeente Voorschoten. Aanvullende op het sportstimuleringsbeleid is een sportaccommodatiebeleid noodzakelijk zodat de sportaccommodaties het sportbeleid kunnen versterken. De aanleiding voor het sportaccommodatiebeleid is daarnaast de behoefte aan:

- kaders voor besluitvorming over investeringen in sportvoorzieningen;
- meer duidelijkheid en gelijkheid tussen verenigingen
- heldere afspraken over tarieven, rollen, taken en verantwoordelijkheden
- en een oplossing voor de verouderde voorzieningen / opstallen.

1.2 Koppeling 'Visie op sport en bewegen 2023-2026'

De missie van de gemeente Voorschoten zoals verwoord in de 'Visie op sport en bewegen 2023-2026' bestaat uit 4 punten. De focus ligt op de breedtesport:

1. In 2027 werken de sport- en bewegingsaanbieders toekomstgericht en waar mogelijk samen met andere sport- en bewegingsaanbieders;
2. In 2027 zijn meer inwoners in beweging en werken zij aan een gezonde levensstijl op weg naar een gezonde generatie 2040;
3. Van 2024 tot 2027 zijn meerdere initiatieven gerealiseerd om te komen tot een toekomstbestendig lokaal sport- en beweegklimaat;
4. De gemeente investeert in een sociaal veilige sportomgeving waar iedere inwoner met een passend sport- of beweegaanbod in een veilige omgeving kan sporten en bewegen.

Daarnaast heeft de gemeente de onderstaande vier pijlers vastgesteld:

1. versterken van sport- en beweegaanbieders
2. verhogen sportdeelname en inclusieve sport: gezond sportklimaat en veilig pedagogisch klimaat
3. investeren in een beweegvriendelijke omgeving
4. de maatschappelijke waarde van sport meer benutten

De uitgangspunten in het sportaccommodatiebeleid moeten bovenstaande pijlers versterken.

1.3 Doelstelling 'Sportaccommodatiebeleid 2024-2030'

De doelstelling van het sportaccommodatiebeleid is dat Voorschoten betaalbare, bereikbare en toegankelijke sportaccommodaties heeft die goed afgestemd zijn op de vraag van de inwoners en die optimaal worden benut. Dit doen we door:

1. de huidige situatie (nul-situatie) helder in beeld te brengen;
2. een analyse te maken van de beschikbare en benodigde capaciteit;

3. kaders vast te stellen voor besluitvorming over investeringen in (nieuwe) sportaccommodaties;
4. kaders vast te stellen voor besluitvorming over instandhouding van sportaccommodaties;
5. een doorkijk te geven naar benodigde maatregelen om de sportaccommodaties toekomstbestendig te maken.

1.4 Sportaccommodaties

Onder 'sportaccommodatie' in dit sportaccommodatiebeleid wordt de volgende definitie gehanteerd: accommodatie die is ingericht en wordt gebruikt voor sportbeoefening, waarbij in de regel de inrichting voldoet aan de eisen van een bepaalde sportbond en sportbeoefening toegankelijk en mogelijk is op basis van een lidmaatschap of na betaling voor toegang. De grond en/of de accommodatie is in eigendom van de gemeente en wordt voor sportdoeleinden verhuurd (of in erfpacht gegeven) aan de sportaanbieder.

Hieronder vallen de volgende accommodaties:

Buitensportaccommodaties

- Honk- en softbalveld
- Hockeyvelden
- Handbalveld
- Atletiekbaan
- Tennis- en padelbanen
- Voetbalvelden
- Golfbaan
- Natuurijsbaan ¹
- Jeu de boulesbanen ²

Binnensportaccommodaties & zwembad

- Gemeentelijke sporthal en gymzalen
- Gemeentelijk zwembad

Accommodaties die buiten dit beleidskader vallen zijn accommodaties die:

¹ De IJvereniging Voorschoten wordt meegenomen in het sportbeleid omdat zij een gemeentebrede maatschappelijke voorziening exploiteren (niet wijkgericht).

² Petanquevereniging Sixpret / DSP wordt meegenomen in het sportbeleid omdat zij een gemeentebrede maatschappelijke voorziening exploiteren (niet wijkgericht).

1. gebruik maken van specifieke binnensport- of buitensportaccommodaties en die door de markt geëxploiteerd worden, de commerciële voorzieningen: racket- en squashcentra, watersportcentra, maneges, fitness- en sportscholen en dansscholen
2. anders zijn georganiseerd waarbij andere type accommodaties worden gebruikt zoals buurthuizen en horecagelegenheden. Het hoofddoel van de accommodatie is niet het beoefenen van sport: biljarten, denksporten, darten en kaarten
3. voor specifieke sport- en beweegvormen zijn bedoeld waarbij andere type accommodaties en/of de openbare ruimte worden benut zoals een trapveldje, basketbalpleintje, jeu des boules baan in de wijk, skate-, pumptrack of wandel- en fietspaden en sportvissen.

Waar in het sportaccommodatiebeleid gesproken wordt over vereniging, wordt bedoeld een vereniging of stichting

2. Binnensportaccommodaties

Onder binnensportaccommodaties worden in dit sportaccommodatiebeleid sporthallen, sportzalen en gymnastieklokalen³ verstaan die in eigendom zijn van de gemeente. Deze accommodaties worden benut, of kunnen worden benut, voor de beoefening van meerdere zaalsporten⁴.

2.1 Aanbod

Voorschoten heeft de onderstaande gemeentelijke binnensportaccommodaties ter beschikking:

- 1 sporthalen: Sporthal De Vliethorst
- 3 gymzalen: Oude Adegeesterlaan, Krimwijk, F. de Vette
- 1 turnhal gecombineerd met gymzaal Oude Adegeesterlaan

Kwaliteit van de accommodaties

De kwaliteit van de binnensportaccommodaties wordt getoetst op basis van:

- technische richtlijnen (voldoet de accommodatie aan de sporttechnische eisen)
- staat van onderhoud (MJOP, afschrijvingstermijn, schouw)

Sporthal De Vliethorst is gerealiseerd in 1975 en heeft een afmeting van (lxbxh) 41x32x7. De sporthal heeft één scheidingswand en is daarmee in 2 zaaldelen op te delen. De Vliethorst heeft wat kleinere afmetingen in de lengte dan een reguliere sporthal, wat ook betekent dat deze niet in 3 volledige zaaldelen is op te delen. De hal is alleen te huren in 1/2de zaal of hele zaal.

De sporthal heeft een afschrijvingstermijn van 50 jaar. In 2025 is de sporthal daarmee volledig afgeschreven. Ook de grotere investeringen in wanden en plafond die gedaan zijn in het jaar 2000 zijn in 2025 afgeschreven. De technische en functionele staat van de hal is matig door de leeftijd van het gebouw. De houten sportvloer wordt goed onderhouden maar is desondanks aan vervanging toe. Bij de schouw is geconstateerd dat het gebouw lastig is schoon te houden en niet meer voldoet aan de eisen van deze tijd. Vooral de kleedruimten, douches, aangrenzende (vergader)zaaltjes en horeca ruimte zijn sterk verouderd. Er zijn grote investeringen nodig om het gebouw in stand te houden, te denken valt aan de luchtbehandeling.

De sporthal voldoet niet aan de sporttechnische voorschriften van het NOC*NSF en conform het handboek sportaccommodaties. De Vliethorst is in de lengte te kort en is wat breder dan de voorschriften. De voorschriften zijn regels die gevolgd moeten worden volgens het kwaliteitszorgsysteem van NOC*NSF en VSG.

Zo zijn er bijvoorbeeld vier volleybalvelden beschikbaar waarbij de uitloopruijme niet meer voldoet aan de eisen van de NEVOBO (Nederlandse Volleybal Bond).

³ Zie bijlage x voor de definitie van sporthal, sportzaal en gymzaal.

⁴ Bron: Binnensportaccommodaties in Nederland, Mulier Instituut (2020)

Middels dispensatie worden nu de competitiewedstrijden gespeeld. Sportfondsen laat jaarlijks de volleybalvereniging tekenen voor akkoord met betrekking tot het gebrek aan uitloopruimte.

Gymzalen Krimwijk en F. De Vettelaan zijn beiden gerealiseerd in 2013. De gymzalen voldoen aan de sporttechnische normen en worden overdag gebruikt door het onderwijs en in de avonden ook door verenigingen.

Gymzaal De Voorsprong bestaat uit een gymzaal met turnhal en is opgeleverd in februari 2023. De gymzaal wordt gebruikt door het onderwijs overdag en door verenigingen in de avonden. De turnhal is volledig ingericht voor turnen met vaste voorzieningen.

2.2 Behoeftte en bezetting

Behoeftte op basis van bevolkingsomvang

Voorschoten heeft een aantal van 2.309 inwoners per km² (2023). Hiermee valt de gemeente onder de noemer ‘sterk stedelijk’⁵. Onderstaande tabel laat het binnensportaanbod in Voorschoten zien (exclusief turnhal) in vergelijking met het gemiddelde aanbod aan sporthallen en gymzalen van sterk stedelijke gemeenten:

Aantal naar gemeentestedelijkheid (2020)	Sporthallen	Gymzalen
Gemiddelde sterk stedelijke gemeenten	1,9	6,5
Voorschoten (25.665 inwoners 2023)	1,0	2,9
Verschil	-0,9	-3,6

Tabel 2.1 Aantal sporthallen, sportzalen en gymzalen naar gemeentestedelijkheid (2020) per 25.000 inwoners

Vergeleken met andere ‘sterk stedelijke’ gemeenten heeft de gemeente minder aanbod aan zaaldelen. Als de turnhal wordt meegerekend, is het verschil ten opzichte van het landelijke gemiddelde -2.6 gymzalen, dit is bijna een volledige sporthal van 3 zaaldelen.

De behoefte aan binnensportaccommodaties verschilt gedurende het jaar. Als gevolg van onder andere de zaalcompetities van ‘veldsporten’ die niet gedurende het hele jaar plaatsvinden (zoals hockey), sporten die naast een zaalseizoen ook een veldseizoen hebben (korfbal en handbal) en het bewegingsonderwijs dat in zomermaanden (deels) op sportvelden plaatsvindt, is de behoefte aan ruimte in de binnensportaccommodaties in de wintermaanden beduidend hoger dan buiten de zomermaanden.

Ook verschilt het gebruik per dagdeel omdat de meeste verenigingen bij voorkeur in de avonden trainen en spelen tussen 18u en 22u ’s avonds. Overdag worden sporthallen meestal voor het bewegingsonderwijs gebruikt tussen 9u en 15u.

⁵ Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2023)

In Voorschoten is er met name een tekort aan binnensportcapaciteit in de wintermaanden van december tot en met februari. Hockeyvereniging MHC Forescate huurt tijdens deze periode ook zaalruimte voor trainingen en wedstrijden buiten de gemeentelijke sporthal omdat De Vliethorst onvoldoende ruimte heeft om alle zaal hockey teams te accommoderen. Andere binnensportverenigingen vragen minder uren aan dan waar zij behoefte aan hebben omdat deze niet ingevuld kunnen worden. Er is daarmee sprake van een latente behoefte aan extra zaalruimte. Het daadwerkelijke tekort in beschikbare uren ligt hoger dan wat het huidige gebruik aangeeft.

Bezetting

De bezetting of het gebruik zegt iets over in welke mate een sportaccommodatie wordt benut in verhouding tot de capaciteit. Sporthallen worden gemiddeld circa 2.000 uur op jaarbasis gebruikt⁶⁷, waarbij het merendeel van de sporthallen tussen de 1.750 uur en 2.500 uur wordt gebruikt. Het gemiddeld jaargebruik voor een gymzaal ligt lager rond 1.400 uur per jaar. Beiden zijn inclusief onderwijsgebruik overdag.

Om een vergelijking te maken met het gemiddelde gebruik, worden de door Sportfondsen verhuurde uren gebruikt⁸.

Het gebruik van de sporthal en de gymzalen zijn in onderstaande tabel weergegeven:

Gebruik binnensportaccommodaties (2023)	Sporthal		Gymzalen		
	De Vliethorst	De Voorsprong	Turnzaal	Krimwijk	F. De Vette
Gemiddeld gebruik	2000	1400	1400	1400	1400
Gebruik in Voorschoten	2290	1080	1383	2202	1925
Verschil	290	-320	-17	802	525

Tabel 2.2 Gebruik van de binnensportaccommodaties in vergelijking met het gemiddelde gebruik in Nederland

Uit de gegevens blijkt dat de binnensportaccommodaties bovengemiddeld en goed gebruikt worden:

- de sporthal wordt circa 290 uur meer gebruikt dan gemiddeld;
- gymzaal De Voorsprong heeft een lagere bezetting. Dit komt waarschijnlijk door het gecombineerde gebruik van de gymnastiekverenigingen van zowel turnhal als gymzaal als beide zaaldelen beschikbaar zijn. Deze uren worden niet geregistreerd of gefactureerd door de overeenkomst van de verenigingen met de gemeente zoals beschreven in paragraaf 3.4 'Tarieven';
- gymzalen Krimwijk en F. De Vette worden eveneens zeer goed benut met bezetting ruim boven het gemiddelde.

Bewegingsonderwijs

In artikel 117 van de Wet op het primair onderwijs is vastgelegd het minimaal aantal klokuren bewegingsonderwijs dat aangeboden moet worden aan leerlingen.

⁶ De VNG houdt een planningsnorm voor een sporthal aan van 1.600 uur inclusief bewegingsonderwijs, NOC*NSF houdt een bezettingsnorm aan van 1.400 uur per jaar zonder bewegingsonderwijs (Handboek Sportaccommodaties).

⁷ Bron: Binnensportaccommodaties in Nederland, Mulier Instituut (2020)

⁸ Zie bijlage 1 voor een overzicht van de gebruikers van de binnensportaccommodaties

“Het aantal klokuren, bedoeld in het eerste lid, wordt vastgesteld op ten minste 1,5 voor basisscholen en ten minste 2,25 voor speciale scholen voor basisonderwijs.”

Op basis van de roosters wordt geconcludeerd dat er geen capaciteitsprobleem is voor het bewegingsonderwijs: er zijn voldoende gymnastieklokalen. De effectieve lestijd komt echter in de knel bij diverse scholen door de afstand tussen de school en de sportvoorziening⁹.

In 2015 is door de gemeenteraad de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Voorschoten 2015, vastgesteld. Deze verordening is tot stand gekomen in samenspraak met de scholen. Deze verordening vormt dus de juridische basis bij het beantwoorden van de vraag of binnen de gemeente Voorschoten voldaan wordt aan de gestelde afstandsgrenzen tussen de scholen en de gymnastieklokalen.

In deel B “Voorzieningen voor lokalen bewegingsonderwijs” wordt onder B.1.e de maximale afstanden aangegeven, te weten:

- a. *Ten minste twintig klokuren binnen 1000 meter gemeten langs de kortste voor de leerling voldoende begaanbare en veilige weg;*
- b. *Ten minste vijftien klokuren binnen 3500 meter gemeten langs de kortste voor de leerling voldoende begaanbare en veilige weg;*
- c. *Tenminste vijf klokuren binnen 7500 meter, gemeten langs de kortste voor de leerling voldoende begaanbare en veilige weg.*

Alle scholen voldoen aan de vastgelegde maximale reistijd. Er is in de toekomst wel een optimalisatie mogelijk, denk hierbij bijvoorbeeld aan de locatie voor de nieuwe sporthal.

2.3 Beheer en exploitatie

De binnensportaccommodaties en Zwembad Het Wedde worden beheerd en geëxploiteerd door Sportfondsen Voorschoten BV (hierna te noemen Sportfondsen). De afspraken hierover zijn vastgelegd in een beheer- en exploitatieovereenkomst. De overeenkomst is in werking getreden op 1 januari 2022 zal eindigen op 31 december 2025 met de mogelijkheid tot verlenging van 5 jaar.

Sportfondsen is verantwoordelijk voor het planmatig onderhoud aan de binnensportaccommodaties en het zwembad.

De afspraken over de bijdrage die Sportfondsen levert aan de maatschappelijke agenda van de gemeente, worden jaarlijks vastgelegd in een jaarplan. In het jaarplan wordt de link gelegd tussen de maatschappelijke doelen van de gemeente en de activiteiten die worden uitgevoerd door Sportfondsen.

⁹ Zie bijlage 3 voor een overzicht met de loopafstanden.

Daarbij mag Sportfondsen aanvullende activiteiten organiseren, zolang deze activiteiten het maatschappelijk gebruik niet in de weg zitten: onderwijs, verenigingen en maatschappelijke instellingen hebben daarmee voorrang op de inroostering. Dit doen zij bijvoorbeeld met sport voor de senioren doelgroep.

Exploitatieresultaat

Exploitatiebijdrage gemeente 2023	Zwembad	Sporthal	Gymzalen
Bijdrage exploitatieresultaat	€ 808.900	€ 155.300,00	€ 48.700,00
Huur sportaccommodaties Sporfondsen	€ 566.000	€ 32.500,00	€ 51.000,00
Netto bijdrage	€ 242.900	€ 122.800	-€ 2.300

Tabel 2.3 Exploitatiebijdrage 2023

Sportaccommodaties en publieke zwembaden zijn over het algemeen niet kostendekkend te exploiteren. Sportfondsen ontvangt in 2023 een exploitatiebijdrage van de gemeente van circa €1.012.000 voor het zwembad, de sporthal en de gymzalen. Een deel hiervan vloeit terug naar de gemeente voor de huur van de accommodaties:

Energielasten

Tot en met 31 december 2023 had Sportfondsen Voorschoten voordeel uit het collectieve energiecontract via Sportfondsen Nederland BV. Dit contract liep eind december af waardoor een nieuw duurder energiecontract afgesloten moest worden. Op basis van het verbruik in voorgaande jaren, zijn er meerkosten te verwachten ten aanzien van de energielasten. Sportfondsen kan deze hogere energielasten niet volledig terugverdienen door besparingen of hogere omzet. Het exploitatietekort zal waarschijnlijk de komende jaren daardoor toenemen.

Duur van de overeenkomst

De exploitatieovereenkomst loopt door tot 31 december 2025. In het coalitieakkoord 2022-2026 is hierover opgenomen dat in 2025 het openhouden van het zwembad met nog eens 5 jaar wordt verlengd. Met de uitwerking van het sportaccommodatiebeleid ontstaat een nieuwe situatie. Te denken valt aan het plan voor het zwembad, de verouderde sporthal en het beheer- en exploitatievraagstuk bij verenigingen. Sportfondsen heeft de kennis om de verouderde sporthal en zwembad in stand te houden en te exploiteren. Voor de toekomstige situatie is het wenselijk om de huidige exploitatie te evalueren en te bezien welke beheer- en exploitatievorm best passend is bij de toekomstige situatie.

2.4 Huurtarieven

Sportfondsen maakt onderscheid in maatschappelijke tarieven voor verenigingen uit Voorschoten, overige verenigingen en commerciële tarieven voor niet-maatschappelijke gebruikers:

Tarieven binnensport Voorschoten 2024	Verenigingen Voorschoten	Verenigingen Overig	Commercieel
Sporthal	€ 71,70	€ 97,70	€ 250,00
Gymzaal	€ 27,25	€ 39,00	

Tabel 2.4 Tarieven binnensport Voorschoten

De tarieven die Sportfondsen hanteert in vergelijking met andere gemeenten¹⁰ zijn in onderstaande tabel weergegeven:

Tarieven verenigingen	Sporthal	Gymzalen
Gemiddeld andere gen	€ 41,28	€ 13,28
Voorschoten	€ 71,70	€ 27,25
Verschil	€ 30,42	€ 13,97

Tabel 2.5 Tarieven binnensport in vergelijking met landelijk gemiddelde

Voor de turnhal bij De Voorsprong gelden andere afspraken met betrekking tot de tarieven. De turnhal wordt voor Gymnastiekvereniging Slank en Kwiek en Gymnastiekvereniging Avanti ter beschikking gesteld voor een jaarlijks bedrag van €12.000. In de overeenkomst is gesteld dat de verenigingen gezamenlijk vanaf 1 maart 2013 tot 29 februari 2028 deze financiële bijdrage aan de Gemeente Voorschoten verschuldigd zijn.

Deze bijdrage geldt voor het jaarlijkse gebruik van de turnhal, gymzaal en alle bijbehorende voorzieningen zoals de verenigingsruimte en bergingen. Na 29 februari 2028 betalen de turnverenigingen het dan geldende uurtarief dat door de exploitant is vastgesteld. Dit geldt ook voor de ruimten die nu 'om niet' ter beschikking zijn gesteld zoals de verenigingsruimte en bergingen.

De tarieven zijn bij aanvang van de exploitatieovereenkomst met Sportfondsen door de gemeente vastgesteld bij aanvang van de overeenkomst en aan Sportfondsen als uitgangspunt meegegeven. De tarieven zijn vervolgens jaarlijks geïndexeerd.

De tarieven voor de binnensport zijn beduidend hoger dan het landelijk gemiddelde tarief voor een sporthal of gymzaal. Dit geldt voor zowel de verenigingstarieven als de overige tarieven. Hier liggen mogelijk de volgende oorzaken aan ten grondslag:

- de tarieven zijn vanaf 2019 verhoogd met 9% BTW in verband met het BTW besluit sportaccommodaties. Exploitanten van sportaccommodaties vallen niet onder Btw-vrijstelling. Bij de overdracht van de exploitatie naar Sportfondsen is daarom het tarief verhoogd met de BTW;
- de tarieven zijn in 2001 met 8% geïndexeerd in verband met de renovatie van het zwembad en nieuwbouw gymzalen;

¹⁰ Bron: Mulier Instituut, Huurtarieven van gemeentelijke sporthallen, sportzalen, gymzalen en voetbalvelden (2022)

- er vindt jaarlijkse indexatie plaats conform de exploitatieovereenkomst tussen Sportfondsen en de gemeente waarbij het indexeringspercentage van de gemeente wordt aangehouden. In 2023-2024 is dit meer dan 4% geweest.

2.5 Conclusies binnensport

- Het aanbod binnensportaccommodaties in aantal zaaldelen in Voorschoten is 2,6 (bijna volledige sporthal) lager in vergelijking met gemeenten met vergelijkbaar aantal inwoners per km².
- Sporthal De Vliethorst is verouderd en volledig afgeschreven.
- Sporthal De Vliethorst voldoet niet aan de sporttechnische voorschriften van NOC*NSF. Indien de sporthal wordt gerenoveerd, wordt dit probleem niet opgelost. De afmetingen van de sporthal kunnen niet veranderd worden door middel van een renovatie. Nieuwbouw is noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de huidige sporttechnische vereisten zoals vastgelegd in het handboek Sportaccommodaties van NOC*NSF.
- De gymzalen en de turnhal voldoen zowel sporttechnisch als functioneel aan de eisen en zijn in goede staat.
- Er is sprake van ondercapaciteit met name op piekmomenten in de wintermaanden als de buitensportverenigingen ook binnen trainen en wedstrijden spelen.
- De sporthal en de gymzalen worden beter benut dan gemiddeld, er is sprake van een goede bezetting. In vergelijking met gemiddeld gebruik in vergelijkbare gemeenten is de bezetting 14% hoger. Ten opzichte van de normen die de VNG hanteert is het gebruik in Voorschoten 18% hoger.
- Voor het bewegingsonderwijs wordt voldaan aan de wettelijke vereisten maar er is een optimalisatie gewenst vanuit het onderwijs door de benodigde reisafstand tot een gymzaal of sporthal.
- Het beheer en de exploitatie is extern verzelfstandigd en belegd bij Sportfondsen.
- Evaluatie van Sportfondsen Voorschoten BV en de best passende beheer- en exploitatievorm van de sportaccommodaties, afgestemd op nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot o.a. sporthal en zwembad, moet vóór 2030 zijn uitgewerkt.
- De tarieven voor de binnensport liggen beduidend hoger (74%) dan het landelijke gemiddelde. Dit wordt waarschijnlijk voor een groot deel veroorzaakt door de hoge indexatiepercentages van de afgelopen jaren. Het verschil met de tarieven in de regio is lager.
- De gymnastiekvereniging valt vanaf maart 2028 onder het reguliere, dan geldende verhuurtarief voor de accommodatie.

3. Buitensportaccommodaties

3.1 Aanbod

Voorschoten heeft het volgende aanbod aan buitensportvoorzieningen:

Vereniging	Sport	Locatie	Velden / Banen	Voorzieningen	Ledenaantal
Voorschoten '97	Voetbal	Sportpark Adegeest	4 kunstgrasvelden, 1 grasveld, 1 gras pupillenveld	clubgebouw, kleedkamers (22), diverse opstallen waaronder containers tbv kleedkamers.	1600
	Atletiek	Sportpark Adegeest	half-verharde 300 meter atletiekbaan		330
Voorschoten HVV '70	Handbal	Sportpark Adegeest	asfalt handbalveld	clubgebouw, kleedkamers	100
Tennispark Adegeest	Tennis	Sportpark Adegeest	7 all-weatherbanen, 2 padelbanen (verlicht), 1 tennisbaan wordt vervangen door 2 padelbanen.	clubgebouw, kleedkamers	600
Voorschotense Golfclub	Golf	Sportpark Adegeest	9-holes baan	maakt gebruik van kantine in zwembad Het Wedde	340
MHC Forescate	Hockey	Sportpark Adegeest	2 watervelden, 1 semi-waterveld, 1 zandigestrooid veld, klein oefenveld	clubgebouw, kleedkamers, diverse opstallen	1200
HSV Adegeest	Honk- en softbal	Sportpark Adegeest	1 honkbalveld, 1 softbalveld	clubgebouw, kleedkamers, diverse opstallen	210
Tennisvereniging Forescate	Tennis	Wassenaerlaantje	7 gravelbanen, 8 all-weatherbanen, 1 minibaan (verlicht)	clubgebouw, kleedkamers	900
IJclub Voorschoten	Schaatsen	Anthoni van Leeuwenhoekkade	Landijsbaan (verlicht)	clubgebouw	1200
DSV Voorschoten	Petanque	Baron Schimmelpenninck van der Oyelaan	19 petanque banen (buiten)	maakt gebruik van buurthuis De Boschbloem	50

Tabel 3.1 Buitensportaccommodaties

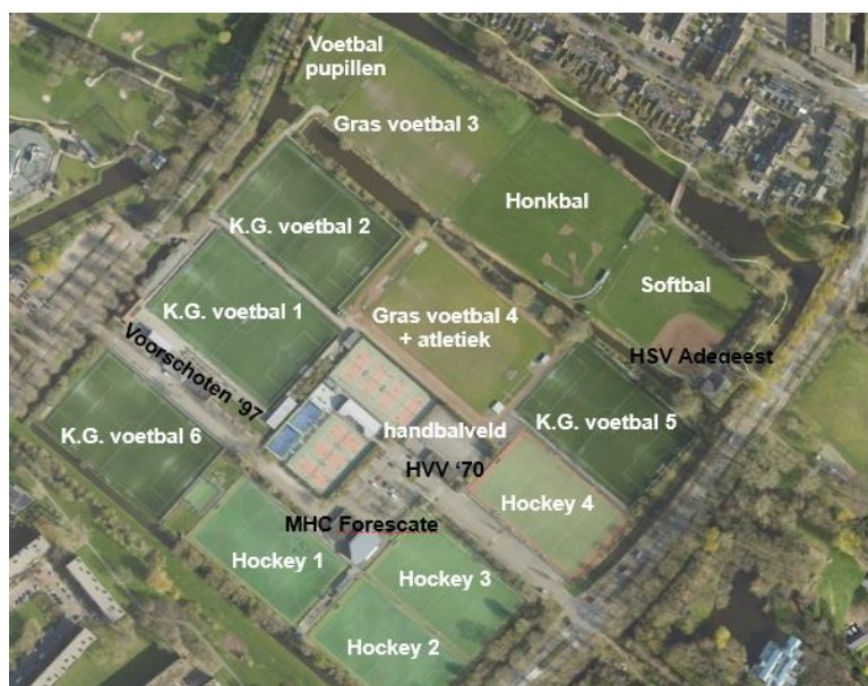
De meeste buitensportaccommodaties concentreren zich op Sportpark Adegeest. Tennisvereniging Forescate, IJclub Voorschoten en DSV Voorschoten zijn elders in de gemeente gevestigd.

Kwaliteit van de accommodaties

De kwaliteit van de accommodaties is beoordeeld op basis van een schouw (d.d. 7 februari 2024), schriftelijke en mondelinge informatie van de verenigingen, beheerders en exploitant en een tweede schouw door een externe partij voor de berekening van de onderhoudskosten.

			kwaliteit veld/baan	kwaliteit kleedkamers	clubgebouw
Voorschoten '97 Voetbal	kunstgras	veld 1	voldoende	slecht	matig
	kunstgras	veld 2	goed		
	natuurgras	veld 3	slecht		
	natuurgras	veld 4	slecht		
	kunstgras	veld 5	goed		
	kunstgras	veld 6	goed		
	natuurgras	pupillenveld	slecht		
Voorschoten '97 Atletiekbaan	atletiek	half verhard	slecht		
Voorschoten HVV '70	handbal	asfalt	matig	voldoende	voldoende
Tennispark Adegeest			goed	goed	goed
Voorschotense Golfclub			goed	nvt	nvt
MHC Forescate	waterveld	veld 1	voldoende	goed	goed
	waterveld	veld 2	voldoende		
	semiwaterveld	veld 3	voldoende		
	zandgestrooid	veld 4	matig		
HSV Adegeest	honkbal	gras / halfverhard	matig	slecht	slecht
	softbal	gras / halfverhard	matig		
Tennisvereniging Forescate			matig	slecht	slecht
Ijsclub Voorschoten			goed	matig	matig
DSV Voorschoten			goed	nvt	nvt

Tabel 3.2 Kwaliteitsmatrix buitensportaccommodaties

De kunstgrasvelden worden over het algemeen goed onderhouden, naar verwachting gaan deze door goed onderhoud van de verenigingen langer mee.

De kwaliteit van de natuurgrasvelden die de gemeente verhuurt aan Voorschoten '97 is slecht. De velden worden regelmatig afgekeurd door de KNVB waardoor wedstrijden afgelast moeten worden en ook trainingen niet door kunnen gaan.

De kwaliteit van de opstallen en met name de kleedkamers en bijgebouwde opstallen zijn in slechte tot zeer slechte staat.

Zie voor een nadere toelichting op de tabel, kwaliteit buitensportaccommodaties bijlage 4.

3.2 Behoeftte en bezetting

Om het gebruik te beoordelen worden de planningsnormen van NOC*NSF gehanteerd. Met de uitkomsten uit de planningsnorm kunnen er uitspraken worden gedaan over de te verwachten behoeften over de 'langere' termijn. Voor uitspraken over de langere termijn, dienen altijd demografische ontwikkelingen en ledenontwikkelingen meegenomen te worden.

Vereniging	Sport	Over of ondercapaciteit
Voorschoten '97	Voetbal	ondercapaciteit
	Atletiek	nvt
Voorschoten HVV '70	Handbal	geen over- of ondercapaciteit
Tennispark Adegeest	Tennis	overcapaciteit
Voorschotense Golfclub	Golf	overcapaciteit
MHC Forescate	Hockey	ondercapaciteit
HSV Adegeest	Honk- en softbal	geen over- of ondercapaciteit
Tennisvereniging Forescate	Tennis	overcapaciteit
Ijssclub Voorschoten	Schaatsen	nvt
DSV Voorschoten	Petanque	overcapaciteit

Tabel 3.3 Over- en ondercapaciteit

Bij een veldentekort betekent dit dat de aanwezige velden intensiever worden gebruikt. Hierbij moet rekening gehouden worden met een versnelde afschrijving van de velden.

Voorschoten '97 - Voetbal

Voorschoten '97 heeft 1600 leden. Er nemen 108 teams aan de competitie deel, waarvan 29 seniorenteams en 79 jeugdteams. Volgens de planningsnorm is er een behoefte aan 9 wedstrijdvelden. Voor de trainingen zijn er in totaal 5 velden nodig.

Dit betekent dat er sprake is van ondercapaciteit en dus een veldentekort. Bij de natuurgrasvelden kan overbelasting leiden tot afgelastingen, met name in de winterperiode. Dit gebeurt ook regelmatig bij Voorschoten '97. Omdat 4 van de velden kunstgrasvelden zijn, is de enige beperking het organisatorisch in kunnen plannen van de wedstrijden. Hierbij heeft de vereniging een flinke opgave om alle wedstrijden in te kunnen plannen.

Voorschoten '97 - Atletiek

De atletiektak van Voorschoten '97 heeft circa 330 leden. Volgens de planningsnorm kan een 6-laans 400-meter kunststofatletiekbaan gebruikt worden voor circa 1.000 leden. Dit is echter niet te vergelijken met de situatie in Voorschoten waar er sprake is van een afgekeurde 300-meter baan die niet vaak gebruikt kan worden.

MHC Forescate - Hockey

De hockeyvereniging heeft circa 1200 leden en in totaal 81 spelende teams. De planningsnorm voor hockey op kunststofconstructies bedraagt voor de zaterdag (uitsluitend jeugdteams) negen normteams per veld. Voor de zondag (uitsluitend seniorenteams) bedraagt de planningsnorm voor hockey op kunststofconstructies eveneens negen normteams per veld. MHC Forescate heeft op zaterdag 12 normteams spelen en op zondag 5 normteams. Op basis van de planningsnorm heeft de hockey voor de competitie 5,2 velden nodig. Bij de bepaling van het aantal benodigde wedstrijdelden geldt de regel dat voor een meerbehoefte van 0,25 wedstrijdveld een volledig wedstrijdveld beschikbaar dient te zijn.) De velden zijn kunststofconstructies waardoor de enige beperking organisatorisch van aard is.

HSV Adegeest - Honk- en softbal

HSV Adegeest heeft circa 210 leden verdeeld over 8 jeugdteams en 9 seniorenteams. De planningsnorm heeft een HSV passende capaciteit voor de grootte van hun vereniging. Er is geen sprake van onder- of overcapaciteit.

Tennispark Adegeest - Tennis

Met een planningsnorm van 90 spelers per baan bij een verlicht tenniscomplex, heeft Tennispark Adegeest met 6 tennisbanen en 4 padelbanen (hierbij houden we de norm voor een tennisbaan aan – er is nog geen vastgestelde planningsnorm voor padelbanen) met circa 600 leden overcapaciteit van 3 banen.

Tennisvereniging Forescate - Tennis

Met een planningsnorm van 90 spelers per baan bij een verlicht tenniscomplex, heeft TV Forescate met 15 tennisbanen en 900 leden een overcapaciteit van 5 tennisbanen. Enkele banen zijn echter niet weersbestendig waardoor er in de winter minder gebruik gemaakt van kan worden. In de praktijk is daarmee de overcapaciteit niet helemaal realistisch.

HVV '70 - Handbal

HVV heeft circa 100 leden en in totaal 10 teams. De capaciteit van 1 handbalveld is voldoende voor 10 teams waarbij de E en F als half team meetellen. Er is daarmee voldoende capaciteit voor de handbalvereniging met het bestaande veld. Naast het buitenveld maakt de handbal ook gebruik van de sporthal tijdens de wintermaanden voor trainingen en competitie.

Voorschotense Golfclub - Golf

Een golfbaan kent een planningsnorm van gemiddeld 846 leden bij een 9-holes¹¹ golfbaan. De Voorschotense Golfclub heeft 340 leden. Er is sprake van ruim voldoende capaciteit.

DSV Voorschoten – Petanque

DSV heeft 50 leden en 19 banen. De planningsnorm geeft aan dat DSV bij tripletten een overcapaciteit heeft van 13 banen en bij het doubletten overcapaciteit heeft van 10 banen.

IJclub Voorschoten – Schaatsen

De IJclub heeft 1.200 leden. Voor een natuurijsbaan zijn er geen planningsnormen vastgelegd. De Schaats Trainings Groep heeft 125 leden.

3.3 Beheer en exploitatie

De meeste buitensportaccommodaties in Nederland (circa 90%) zijn in eigendom van de gemeente¹². Bij de hockeyverenigingen ligt dit percentage wat lager (60%). Uitzondering hierop vormen de openlucht tennisvoorzieningen (31%). Hierbij is het eigendom van de velden/banen grotendeels in handen van verenigingen of stichtingen¹³.

Hetzelfde geldt voor het beheer en de exploitatie van de sportvoorzieningen. In de meeste gemeenten is de gemeente verantwoordelijk voor (een deel van) het beheer. Ook hier vormen tennis en golf de uitzondering. Het percentage gemeenten dat een rol heeft in beheer en exploitatie bij tennis is slechts 17% en golf 10%.

In Voorschoten is er echter sprake van historisch gegroeide vergaande privatisering: de gemeente neemt alleen de eerste aanleg voor haar rekening. Verenigingen en een stichting zijn vervolgens zelf verantwoordelijk voor beheer en onderhoud, vervanging en renovatie. Dit geldt voor zowel de velden (toplaag) en banen als de kleedkamers, het clubgebouw en alle overige (sporttechnische) voorzieningen.

Uitzondering op deze privatisering is het (verharde) handbalveld van Handbalvereniging Voorschoten en de 2 natuurgrasvelden van Voorschoten '97. In de concept huurovereenkomst met de handbal is overeengekomen dat de gemeente verantwoordelijk is voor de vervanging en het onderhoud van het verharde handbalveld. Vervanging van het gebouw en overige voorzieningen zijn voor rekening van de handbalvereniging.

Bij Voorschoten '97 is de gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud van de 2 natuurgrasvelden.

¹¹ Bron: Mulier Instituut, Sportaccommodaties in Nederland, Kengetallen en kenmerken (2023)

¹² Bron: Mulier Instituut, Sportaccommodaties in Nederland, Kengetallen en kenmerken (2023)

¹³ Zie bijlage 5 voor een overzicht van eigendom en exploitant van sportaccommodaties.

De gemeente is op sportpark Adegeest eigenaar van de grond, onderhoudt het niet-sporttechnische groen op en rond het sportpark en is verantwoordelijk voor de onderlaag van de sportvelden.

Er is ook sprake van de grijze gebieden waar gemeente en verenigingen geen afspraken over hebben gemaakt. Er is behoefte aan een demarcatielijst om duidelijke afspraken te maken waar de gemeente voor verantwoordelijk is en waar de vereniging verantwoordelijk voor is.

Golfbaan

Naast de binnensportaccommodaties en het zwembad, beheert en exploiteert Sportfondsen de golfbaan. Deze is niet opgenomen in de exploitatieovereenkomst. De golfbaan wordt risicodragend geëxploiteerd door Sportfondsen.

Tot 2022 werd de golfbaan kostendekkend geëxploiteerd. De gemeente heeft echter in 2020 besloten de tarieven voor de dagkaarten te verlagen van €25 naar €15 op verzoek van de vereniging. In Corona-tijd steeg het aantal bezoeken. Na de Corona-periode is het bezoekaantal echter gedaald waardoor de opbrengsten voor de golfbaan in 2023 zijn gehalveerd ten opzichte van de begroting. In 2023 is daarmee voor het eerst een negatief resultaat ontstaan van circa € 10.000. Deze is voor risico van Sportfondsen.

3.4 Huurtarieven

In Voorschoten zijn er uiteenlopende afspraken tussen gemeente en gebruikers van het sportpark. Een groot deel van de huur- of pachtovereenkomsten zijn verouderd, verlopen of niet definitief gemaakt. De genoemde huurtarieven zijn over het algemeen historisch gegroeid en zijn niet geïndexeerd¹⁴. De opstalrechten zijn in sommige gevallen niet geregeld. Bij enkele verenigingen is er wel sprake van recht van opstal maar die op korte termijn verlopen, waarbij de gefactureerde retributie afwijkt van de contractuele afspraken of waarbij afspraken niet zijn vastgelegd bij de notaris. Er zit een groot verschil tussen de tarieven die gehanteerd worden voor het recht van opstal.

Voorschoten '97 - Voetbal

De 2 natuurgrasvelden worden gehuurd van de gemeente voor een bedrag van € 14.610 per jaar. De gemeente onderhoudt hiervoor deze velden. In Nederland wordt een natuurgras voetbalveld door de gemeente aan een vereniging verhuurd voor gemiddeld € 3.600 per veld (bij kunstgras is dit gemiddeld € 7.305)¹⁵.

De 4 kunstgrasvelden zijn na de eerste aanleg door de gemeente vervolgens geprivatiseerd aan Stichting Beheer Sportvelden Sportpark Adegeest. De stichting waar zowel Voorschoten '97 en MHC Forescate onderdeel van uitmaakten was conform de huurovereenkomst tussen de gemeente en de stichting verantwoordelijk voor het onderhoud en de vervanging van de velden.

¹⁴ Door de verregaande privatisering is het lastiger om tarieven te vergelijken met andere gemeenten in het land of de regio.

¹⁵ Mulier Instituut, Huurtarievenmonitor gemeentelijke sportaccommodaties (2022)

Voorschoten '97 betaalde gebruikersvergoeding aan de stichting voor het gebruik van de velden. Deze vergoeding werd toegevoegd aan een reserve voor het vervangen van de top laag. Inmiddels is vervanging van de top laag 3 jaar geleden bij 3 velden gebeurd. Daarbij zijn de middelen uit de stichting gebruikt.

Voorschoten '97 is enkele jaren geen onderdeel meer van de stichting en reserveert daarbij zelf noodzakelijkerwijs voor vervanging van de top laag. Er is geen nieuwe huurovereenkomst met de gemeente afgesloten na het vertrek van Voorschoten '97 uit de stichting.

Het opstalrecht staat sinds 2003 op naam van Stichting Sportbelangen Voorschoten (nog niet op naam van Voorschoten '97) en heeft een onbepaalde looptijd. Bijgebouwen vallen momenteel niet onder het opstalrecht. Onduidelijk is of de opstallen van de atletiek ook onder dit opstalrecht vallen. De vereniging is conform de overeenkomst verantwoordelijk voor het onderhouden van de opstallen.

De retributie bedraagt €22,69 per jaar zonder jaarlijkse indexatie.

Voorschoten '97 - Atletiek

De atletiek maakt gebruik van een half-verharde baan. In de huurovereenkomst (tussen de gemeente en de stichting) is vastgelegd dat er geen huur in rekening wordt gebracht voor de atletiekbaan. In de huurovereenkomst is ook vastgelegd dat onderhoud en vervanging van de atletiekbaan onder de verantwoordelijkheid valt van de stichting. Zoals hierboven aangegeven is Voorschoten '97 geen onderdeel meer van de Stichting. Er is geen nieuwe huurovereenkomst opgesteld met nieuwe afspraken over de atletiekbaan. Daarmee is een situatie ontstaan waarbij niet duidelijk is wie verantwoordelijk is voor de atletiekbaan.

De atletiekbaan ligt echter op grond van de gemeente waarbij de gemeente juridisch eigenaar is van de atletiekbaan.

Niet duidelijk is of de opstallen van de atletiek onder de opstalovereenkomst van Voorschoten '97 vallen.

MHC Forescate - Hockey

De hockeyvereniging is onderdeel van de hierboven genoemde stichting. De stichting is conform de huurovereenkomst verantwoordelijk voor alle onderhoud en vervanging van de velden en opstallen zoals kleedkamers en clubgebouw. De vereniging betaalt een gebruiksvergoeding aan de stichting. Deze bijdrage wordt gereserveerd voor onderhoud en vervanging van de velden en opstallen. De hockey betaalt daarnaast huur voor het gehele perceel van de gemeente voor een bedrag van € 7.625 per jaar.

MHC Forescate heeft een recht van opstal geregeld en notarieel vastgelegd, met een looptijd tot november 2034. De vereniging is conform de overeenkomst verantwoordelijk voor het onderhouden van de opstallen.

De retributie bedraagt conform de overeenkomst €2.000 per jaar inclusief jaarlijkse indexatie.

HSV Adegeest - Honk- en softbal

Deze vereniging heeft een overeenkomst met de gemeente voor de huur van 2 percelen: het honkbalveld en het softbalveld. De vereniging betaalt hiervoor een huur van € 57 per jaar. De vereniging is daarbij verantwoordelijk voor het volledige onderhoud aan de twee velden en het clubgebouw en de kleedkamers.

Er is een recht van opstal gevestigd op de opstallen van HSV Adegeest. De looptijd is hiervan is tot december 2025. Recht van opstal is echter niet geregeld voor alle bijgebouwen.

De retributie bedraagt €11,34 per jaar zonder jaarlijkse indexatie.

Tennispark Adegeest - Tennis

De gemeente heeft een huurovereenkomst afgesloten voor de periode van 25 jaar en is formeel verlopen in 2019. De jaarlijkse huur voor het perceel met 7 tennisbanen en 2 padelbanen bedraagt € 8.649,-. De huurder is verantwoordelijk voor het onderhoud om de banen in stand te houden en de exploitatie.

In de huurovereenkomst wordt gesproken over een huurafhankelijk recht van opstal. Het recht van opstal is echter nooit gevestigd.

Tennisvereniging Forescate - Tennis

De vereniging heeft een pachtovereenkomst met de gemeente voor het gebruik van de grond ten behoeve van het tennispark. Zij betaalt hiervoor een jaarlijkse pacht van € 8.349 voor de 15 tennisbanen inclusief opstallen. De tennis is volledig verantwoordelijk voor onderhoud van de banen en het clubhuis met kleedkamers.

Er is opstalrecht gevestigd en vastgelegd waarin afspraken zijn gemaakt over onderhoud van de opstallen. De looptijd van het opstalrecht is in 2016 verstreken. Opstalrecht ontbreekt voor de bijgebouwde opstallen op het terrein.

De retributie bedraagt 10 gulden per jaar zonder jaarlijkse indexatie.

HVV '70 - Handbal

De handbalvereniging maakt gebruik van 1 verhard handbalveld op het sportpark. De handbal heeft een concept huurovereenkomst met de gemeente uit '99 welke nooit definitief is gemaakt. De handbalvereniging is de uitzondering ten opzichte van de overige verenigingen op het sportpark met betrekking tot de privatisering. In tegenstelling tot de andere verenigingen is de gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud en vervanging van het veld, doelen, ballenvangers en hekwerk. De vereniging betaalt jaarlijks een huurbedrag van € 1.653.

De vereniging heeft zelf een clubhuis met kleedkamers geplaatst en is zelf verantwoordelijk voor onderhoud en vervanging hiervan. Hier is echter geen opstalrecht op gevestigd. Er zijn geen afspraken gemaakt over de zonnepanelen op het dak van het clubgebouw.

Voorschotense Golfclub - Golf

De gemeente verhuurt de baan per jaar aan Sportfondsen voor € 6.067. Om lid te kunnen worden van de golfclub dienen leden een jaarkaart aan te schaffen bij Sportfondsen voor het gebruik van de baan. Daarnaast sluiten zij een lidmaatschap af bij de golfclub. De golfclub maakt gebruik van horeca De Wedde bij het zwembad en heeft daarmee in tegenstelling tot andere buitensportverenigingen geen eigen horecaopbrengsten.

IJclub Voorschoten – Schaatsen

IJclub Voorschoten heeft in totaal 1.200 leden. De club heeft een huurovereenkomst met de gemeente voor het gebruik van de landijsbaan gedurende 3 maanden per jaar (1 december tot 1 maart) en voor het perceel met clubhuis en overige voorzieningen gedurende het hele jaar. De IJclub betaalt jaarlijks een huur van € 2.046.

De overeenkomst is afgesloten met benoeming van een huurafhankelijk recht van opstal. Het recht van opstal is wel ondertekend en wordt vastgelegd bij de notaris. Daarmee worden ook afspraken gemaakt over de zonnepanelen op het clubgebouw.

DSV Voorschoten – Petanque

DSV is een petanque vereniging in Voorschoten met 19 petanque banen buiten en 50 leden. De banen zijn door de vereniging volledig zelf gefinancierd en aangelegd. Er is een bruikleenovereenkomst voor de grond waarin afspraken zijn gemaakt dat de banen een openbaar karakter hebben en de vereniging het onderhoud verzorgt. Er wordt in ruil geen huur in rekening gebracht. De vereniging maakt gebruik van buurthuis De Boschbloem voor de horeca.

3.5 Conclusies buitensport

- De sportaccommodaties zijn in tegenstelling tot 80-90% van de gemeenten in Nederland sterk geprivatiseerd: verenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor vervanging van de toplagen, kleedkamers en clubgebouwen. Dit legt een flinke druk op de financiën en op het beschikbare kader bij de verenigingen. Uitzonderingen hierop zijn de tennis en golf waarbij privatisering vaker voorkomt (vanuit historisch perspectief gegroeid).
- De verregaande privatisering is ook terug te zien in de gemeentelijke uitgaven per inwoner voor sport. In Voorschoten is dit netto (dus zonder inkomende subsidies en andere inkomsten) €48,94 (2023) en landelijk ligt dit bedrag op €63,10¹⁶ (2021) per inwoner per jaar. De relatief lage uitgave aan sport is terug te zien in de kwaliteit van een deel van de sportaccommodaties. Bij de buitensport zien we dat de kwaliteit van Sportpark Adegeest op diverse fronten niet voldoet aan de basisvereisten. Dit roept de vraag op of het huidige privatiseringsmodel volledig op deze wijze in stand te houden is.

¹⁶ Monitor Sportuitgaven gemeenten, 2021

- Voetbal: De kwaliteit van de kunststofvelden is over het algemeen voldoende. Bij de voetbal is de toplaag recentelijk vervangen. Er is sprake van ondercapaciteit. Dit betekent snellere afschrijving van de velden en natuurgrasvelden die overbelast worden. De kwaliteit van de 2 natuurgrasvelden is slecht. De huur voor de 2 natuurgrasvelden is echter buitenproportioneel hoog. Gezien de leeftijd en kwaliteit van de kleedgebouwen (en containers) is er een urgente behoefte aan de renovatie of vervanging van de kleedkamers en het clubgebouw.
- Atletiek: de atletiekbaan is afgekeurd door de atletiekunie en is in onbruikbare staat.
- Hockey: de toplaag hockeyvelden zijn binnenkort afgeschreven. Omdat zij zelf de velden goed onderhouden, is de verwachting dat de velden langer door kunnen dan 10 jaar. De kwaliteit van de opstallen is goed maar er is een tekort aan capaciteit aan o.a. bergruimte en keukenruimte. Er is sprake van ondercapaciteit (tekort aan velden) van 1 wedstrijdveld.
- Honk- en softbal: het honk- en softbalveld is in matige staat en vraagt op korte termijn om renovatie. Gezien de leeftijd en staat van onderhoud van het clubgebouw en de kleedkamers en overige opstallen is er een urgente behoefte aan renovatie/vervanging van de opstallen. Er is voldoende capaciteit voor de spelende teams.
- Tennis: Tennisvereniging Forescate heeft nog 1 sterk verouderd gravelveld en heeft de wens om daar padelbanen te realiseren. De opstallen bij Forescate dateren uit 1976 en zijn sterk verouderd. Het clubhuis met kleedkamers is dringend aan vervanging toe. Tennispark Adegeest heeft 2 padelbanen gerealiseerd en is bezig met de aanleg van nog eens 2 padelbanen. De kwaliteit van de opstallen is goed. Bij de twee tennisverenigingen samen is er volgens de planningsnormen overcapaciteit van in totaal 8 tennisbanen.
- Handbal: het verharde handbalveld en het clubhuis met kleedkamers is voldoende. Er is geen sprake van over- of ondercapaciteit.
- Golf: er is overcapaciteit met een 9-holes baan voor het aantal leden (overcapaciteit).
- Petanque: er is ruime overcapaciteit voor jeu de boules in Voorschoten (10 tot 13 banen).
- De gemeente is door het ontbreken van opstalrecht en natrekking nog juridisch eigenaar van de opstallen van de IJvereniging (inclusief zonnepanelen), Tennispark Adegeest (inclusief de padelbanen) en handbalvereniging Voorschoten '70 (inclusief de zonnepanelen).
- De gemeente is ook juridisch eigenaar door natrekking van de bijgebouwde opstallen die niet onder het opstalrecht vallen van Voorschoten '97, HSV Adegeest, MHC Forescate en tennisvereniging Forescate.
- Sommige verenigingen betalen vrijwel geen huur terwijl andere verenigingen huur betalen voor het gebruik van de grond en zelf moeten reserveren voor vervanging van de velden. Er is daarmee grote ongelijkheid ontstaan tussen verenigingen op hetzelfde sportpark.
- De retributie en indexatie verschilt per vereniging.

4. Zwembad Het Wedde

Zwembad Het Wedde is in 1980 gerealiseerd bij Sportpark Adegeest. De accommodatie omvat een 25-meter wedstrijdbassin, een recreatiebassin en een peuter- kleuterbad. Er is een horecagelegenheid en er is een aparte horecaruimte die voorheen werd verpacht maar nu ook wordt geëxploiteerd door Sportfondsen, evenals het hele zwembad. Ook de golfvereniging maakt gebruik van deze extra horecavoorziening.

In 2001/2002 is het zwembad grondig gerenoveerd voor een bedrag van circa €3 miljoen. Daarna heeft er alleen regulier groot- en klein onderhoud plaatsgevonden. Vanwege bezuinigingsopgaven binnen de gemeente in de periode 2017-2019 was het voortbestaan van het zwembad onzeker. De raad heeft echter op basis van diverse onderzoeken en een ruim gedragen handtekeningactie toen besloten om de zwemvoorziening in ieder geval tot 2030 te behouden.

Exploitatie

Het zwembad valt onder de exploitatieovereenkomst met Sportfondsen. De gemeente levert jaarlijks een exploitatiebijdrage van circa €809.000,- waarvan €566.000 terugvloeit naar de gemeente voor de huur van het zwembad.

Korte termijn

In het coalitieakkoord is aangegeven dat gemeente de mogelijkheid om te zwemmen in Voorschoten beschikbaar wil houden. In 2025 wordt de exploitatie nogmaals met 5 jaar verlengd tot 2030. Het college van B&W vindt het belangrijk dat er zwemlessen blijven in Voorschoten en dat ouderen de mogelijkheid blijven behouden om hun baantjes te trekken.

De raad heeft in de vastgestelde motie 113 over het Beleidskader Zwembad gesteld dat er uiterlijk in 2025 een plan voorgelegd moet worden aan de raad over de levensvatbaarheid van het zwembad op korte en lange termijn, de exploitatiemogelijkheden van een nieuw of vernieuwd zwembad en de mogelijke herbestemming na eventuele sluiting van het zwembad.

Onderzoek, vervolg

Gezien het feit dat het zwembad aan het einde van de economische levensduur is, er alleen noodzakelijk onderhoud wordt gepleegd om het zwembad in stand te houden en de regionale ontwikkelingen zoals het nieuwe zwembad in Leiden, is het van belang om te bepalen wat de gemeente met zwembad Het Wedde wil doen. In 2024 zal een onderzoek naar het zwembad plaatsvinden zodat er in 2025 een besluit voorgelegd kan worden in de raad.

5. Trends en ontwikkelingen

5.1 Ontwikkelingen verenigingen

In Voorschoten geven de sportverenigingen aan¹⁷ dat hun grootste zorgen bestaan uit:

1. onderhoud en kwaliteit van de sportvoorzieningen
2. ruimtegebrek voorzieningen zoals clubgebouw en kleedkamers
3. capaciteitsgebrek van de velden of de binnensport

In vragenlijstonderzoek onder sportverenigingen in Nederland¹⁸ worden de belangrijkste uitdagingen waar verenigingen tegenaan lopen beschreven:

1. zorgen over de energielasten
2. de ontwikkeling van het aantal vrijwilligers
3. de ontwikkeling van het ledenbestand.

Ook geven steeds meer verenigingen aan problemen te hebben met de ontwikkeling van hun financiën. De financiële situatie van verenigingen is sterk afhankelijk van interne en externe dynamieken. In een stabiele omgeving bepaalt met name de ledendynamiek de financiële huishouding. Die dynamiek is bepalend voor inkomsten van contributies, sponsors en kantineomzet. Maar die dynamiek wordt, met name in de afgelopen jaren, aanzienlijk beïnvloed door externe omstandigheden, zoals de coronacrisis. In Voorschoten geeft 50% van de verenigingen aan een gezonde financiële situatie te hebben en 21% zeer gezond. 28% van de verenigingen geeft aan dat de financiële situatie redelijk is.

Ook uit de kwalitatieve analyse blijkt dat verenigingen in toenemende mate te maken hebben met wet- en regelgeving op allerlei gebieden. De hoeveelheid werk voor bestuurders is (te) groot en is fors toegenomen in de afgelopen jaren. De toegenomen hoeveelheid en complexiteit van wet- en regelgeving lijkt eraan te hebben bijgedragen dat bestuurswerk minder leuk, complexer en tijdrovender is geworden. Daardoor kunnen bestuurders minder tijd besteden aan hun corebusiness, namelijk het organiseren en besturen van de vereniging. Hier lijkt dan ook de grootste ondersteuningsbehoefte te zitten.

Hoewel het per vereniging verschilt welke uitdagingen precies samenkomen, en deels wat de achterliggende oorzaken zijn, is een duidelijk spanningsveld zichtbaar tussen de gevraagde vaardigheden om een vereniging te 'managen' en de (beperkte) hoeveelheid leden die (tijdrovende en/of verantwoordelijke) bestuursfuncties op zich nemen. Op dit punt is een onderscheid zichtbaar tussen de verenigingen die de toekomst zonniger of minder zonnig tegemoet zien.

¹⁷ Vragenlijst Sportverenigingen Voorschoten 2024, zie bijlage

¹⁸ Bron: Mulier Instituut, Sportverenigingen en hun uitdagingen (2023)

Concreet betekent dit dat er ook steeds minder vrijwilligers zijn om het onderhoudswerk te doen. Een deel van de werkzaamheden is te specialistisch geworden om door vrijwilligers te worden gedaan.

Tweedeling vitale verenigingen

De gevolgen van roerige tijden zoals de coronacrisis en de energiecrisis en maatschappelijke ontwikkelingen zijn duidelijk zichtbaar in de ontwikkeling van de vitaliteit van sportverenigingen in de afgelopen 5 jaar¹⁹. Het aandeel kwetsbare verenigingen is toegenomen. Met name de situatie van de binnensportverenigingen en de kleine verenigingen is zorgelijk. Bij de buitensportverenigingen is het aandeel vitale verenigingen juist wat toegenomen.

5.2 Toekomstige vraag naar sportaccommodaties

Ontwikkelingen in de bevolkingsomvang en -samenstelling, de sportdeelname en het accommodatiegebruik zijn belangrijke factoren voor een prognose van de toekomstige behoefte aan sportaccommodaties.

Zo sport Nederland²⁰

Uit het sportdeelnameonderzoek van NOC*NSF wordt het volgende geconcludeerd:

- het aantal sporters stabiliseert
- het aantal leden en lidmaatschappen neemt licht af
- het aantal sporters buiten verenigingsverband neemt toe

Ontwikkelingen die invloed hebben op het aantal sportaccommodaties

Uit landelijk onderzoek²¹ is geconcludeerd dat het aantal sportaccommodaties niet zal stijgen of dalen. Wel is er een verschuiving te verwachten van het soort accommodatie en de locatie.

(+) impact om trend te laten stijgen in Voorschoten (++) sterke impact

(-) impact om trend te laten dalen in Voorschoten (--) sterke impact

(+/-) kan zowel de trend laten dalen als stijgen in Voorschoten

(=) geen invloed op de trend maar wel op onderliggende processen

a. Demografische ontwikkelingen

Vanwege de vergrijzing (+/-), de ontgroening (+/-) en een groeiend aandeel niet-westerse migranten (+/-) zal de vraag naar verschillende sporten verschuiven.

¹⁹ Mulier Instituut, Ontwikkeling Vitaliteit Sportverenigingen (2023)

²⁰ Zo Sport Nederland (trends en ontwikkelingen 2013-2019), NOC*NSF

²¹ [Sportaccommodaties | Sport en bewegen in cijfers](#)

Naar verwachting zal het aantal voetbalvelden en basketbalhallen afnemen, terwijl de vraag naar golf, fitness en andere sporten zal toenemen. Veel zwembaden worden nu al gesloten, omdat de interesse voor de zwemsport afneemt.

Voorschoten laat een gemiddelde lichte trend zien van een stijging van het aantal inwoners. Ook hier is er sprake van vergrijzing. Dit kan leiden tot een andere vraag en behoefte aan sportaccommodaties. In Voorschoten is er bijvoorbeeld door de vergrijzing meer vraag naar zwembaden.

b. Ledenaantallen²²

Naarmate de leeftijd stijgt neemt het aantal leden af. Van alle 0 tot 10-jarigen is 20% lid; 10 tot 25-jarigen: 42%; 25 tot 45-jarigen: 22%; 45 tot 65-jarigen: 21% en van alle 65-plussers is 16% lid.

In Voorschoten is gemiddeld 32,3% van de inwoners lid van een sportbond. Dit percentage ligt relatief hoog en is op alle leeftijdscategorieën hoger dan gemiddeld.

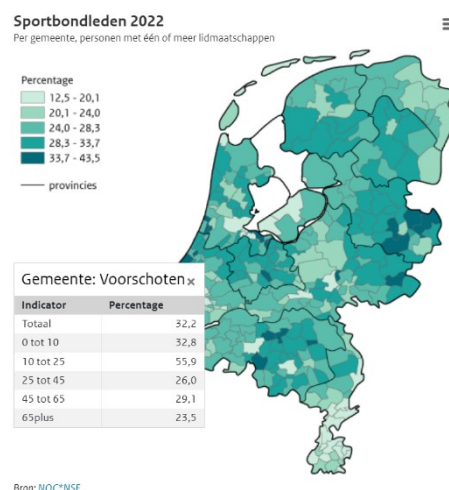
Een deel van de verenigingen (28%) in Voorschoten heeft te maken met een ledenstijging de afgelopen 3 jaar (HSV Adegeest, Voorschoten '97 en Gemini Kangeroes (volleybal)). Ook de zwemschool Silverster, BSO Partout en de Scoutinggroep (watersport) geven aan een stijging te hebben van het aantal gebruikers van de gehuurde sportaccommodaties.

- Bij 28% van de verenigingen is er sprake van een daling (HVV '70, Voorschotense Golfclub, Club de Petanque). Corona werd hierbij genoemd als belangrijkste oorzaak.
- Bij 28% is er sprake van een gelijk aantal gebleven leden (Reflex Voorschoten (tafeltennis), MHC Forescate, Gymnastiekvereniging Avanti, Tennisvereniging Forescate).
- 57% van de verenigingen geeft aan een wachtlijst te hebben.

Landelijk vindt de grootste stijging in aantal leden plaats bij de voetbal, tennis en golf.

Sport	% lid sportbond	% lid	Stijging / daling
	Voorschoten	sportbond NL	
Atletiek	1,40%	0,70%	-12%
Golf	5,20%	2,50%	16%
Gymnastiek	2,80%	1,30%	-15%
Hockey	4,20%	1,30%	-9%
Tennis	4,20%	0,40%	11%
Voetbal	6%	6,70%	0%
Volleybal	0,50%	0,60%	-13%

Tabel 5.1 Indicatie behoefte sportaccommodaties ivm NL en trend2017-2022

²² Vragenlijst Sportverenigingen Voorschoten 2024

c. Economische ontwikkelingen

Veel sportaccommodaties zullen in de toekomst van publiek naar privaat gaan, vanwege de commercialisering van het vrijetijdsaanbod (+). Daarnaast openen private partijen nieuwe sportaccommodaties. De fitnessbranche en ook yogascholen zijn een hiervan een goed voorbeeld: zij openden in de laatste decennia een recordaantal accommodaties, vooral in de binnensteden. In Voorschoten zijn er 3,9 fitnesscentra per 25.000 inwoners, wat rond het gemiddelde ligt in Nederland.

d. Sociaal-culturele ontwikkelingen

De laatste jaren zijn voor outdoorsporten indooraccommodaties geopend zoals klimhallen, skipistes en skatebanen. Hier liggen verschillende oorzaken en ontwikkelingen aan ten grondslag. Vrije tijdsbesteding, waaronder aan sport, wordt in toenemende mate een zoektocht naar belevenissen (+) en een manier om uiting te geven aan de eigen identiteit en leefstijl. Hedonistische waarden (genieten van het leven, plezier maken, nieuwe dingen beleven) worden steeds belangrijker. Door de toename van de ongeorganiseerde sport (-) is er minder behoefte aan sportaccommodaties en komt de openbare ruimte steeds meer in beeld als locatie voor sport, bewegen en actieve vormen van recreatie. Denk hierbij aan (autovrije) wandelzones en (hard)looppaden. In de regio zijn diverse van dit soort voorzieningen met een regionale functie aanwezig, denk aan Snowworld Zoetermeer.

e. Technologische ontwikkelingen

Technologische ontwikkelingen (-) gaan het in de toekomst mogelijk maken dat sportaccommodaties voor meerdere sporten ingezet worden, waardoor ze intensiever kunnen worden gebruikt. Kunstgras speelt daarin een belangrijke rol, maar ook lijnenbelichting voor het projecteren van verschillende speelvelden. Nieuwe onderlagen voor sportvelden buiten zorgen voor een seizoensverlenging. Bijvoorbeeld: mensen kunnen ook in herfst en winter buiten tennissen. In Voorschoten wordt veel gebruik gemaakt van kunstgras en zijn de tennisbanen in Voorschoten deels winterproof gemaakt waardoor er het hele jaar op gespeeld kan worden. De ontwikkeling van padelbanen speelt hierin ook een belangrijke rol.

f. Politieke en institutionele ontwikkelingen

Op dit moment is de financiële druk op het behoud van bestaande sportaccommodaties hoog. De toenemende kosten voor zorg en welzijn zullen in de toekomst steeds meer op andere gemeentelijke uitgaven en kostenposten drukken. Gemeenten hebben eveneens te maken met bezuinigingsopgaven (-). Als in de komende jaren verder wordt bezuinigd, kan dit leiden tot minder aantrekkelijke accommodaties of tot het sluiten ervan. Voordat de gemeenten zich ontfermden over de bouw, het onderhoud en het beheer van accommodaties lag de verantwoordelijkheid voor veel accommodaties bij private investeerders, samen met vrijwilligers en sporters. De verwachting is dat het deels naar die situatie teruggaat.

Voor veel clubs blijft de gemeente de aangewezen financier voor de meer structurele investeringen. Onduidelijk zijn nog de gevolgen van diverse dreigingen in de fiscale en financieringssfeer voor het aantal sportaccommodaties.

Sport- en beweeggedrag Voorschoten²³

Enkele conclusies uit het onderzoek naar sport- en beweeggedrag in Voorschoten:

- Inwoners van Voorschoten zijn bijzonder actief en gezond
- Voorschoten heeft een opmerkelijk lager percentage niet-sporters
- Er is een sterke betrokkenheid bij sportverenigingen (32,1% van de inwoners t.o.v. 24% landelijk)
- De uitoefening van ongeorganiseerde sport ligt hoger dan in de rest van Nederland
- Hardlopen wordt bijvoorbeeld onder 13% van de volwassenen gedaan in vergelijking met 9,2% in de rest van Nederland
- De afstand tot een sporthal is gemiddeld 1,1 km, terwijl dit voor de rest van Nederland 1,6 km is
- Er zijn echter minder sportaccommodaties per 10.000 inwoners, namelijk 18,7 in Voorschoten en 21,5 landelijk. Dit komt overeen met het beeld van de ondercapaciteit die er is bij de binnensportaccommodaties en een deel van de buitensportaccommodaties.
- Er is sprake van betrokkenheid bij de sport vanaf jonge leeftijd wat resulteert in een hoog niveau van sportsocialisatie binnen de gemeenschap. Dit betekent over het algemeen dat inwoners van Voorschoten ook door blijven gaan met sport ook op latere leeftijd
- Er is tevredenheid over het sportaanbod in de gemeente en het feit dat het zich allemaal in de nabije omgeving bevindt.

5.3 Toekomstbestendige sport

Landelijk Sportakkoord

Het Sportakkoord maakt deel uit van het regeerakkoord en is gesloten tussen de sport, bedrijfsleven, gemeenten en maatschappelijke organisaties om de organisatie en financiën van de sport toekomstbestendig te maken.

Een van de ambities daarvan betreft 'Duurzame Sportinfrastructuur':

- meer open sportaccommodaties
- alle sportaccommodaties voldoen aan de gevraagde kwaliteit, dus ook alle opstallen op sportparken
- meer beweegvriendelijke openbare ruimte en sportaccommodaties meer openbaar
- randvoorwaarden voor verduurzaming sportaccommodaties zijn ingevuld

Routekaart verduurzaming sport

In heel Nederland worden maatregelen genomen om te verduurzamen en om klimaatadaptieve maatregelen te nemen.

²³ Rapport Voorschoten in persona's, BMC (2023)

Ook in de sportsector moet er in versneld tempo verduurzaamd worden. Dat levert behalve veel energie, ook geld én een gezonde sportomgeving op. De routekaart zet in op 4 pijlers:

- alle sportaccommodaties zijn CO2 neutraal (duurzame energieopwekking). Naast het einddoel in 2050 is er een tussentijdse doelstelling van 49% CO2-reductie in 2030.
- geen gewasbeschermingsmiddelen
- gebruik van circulaire materialen
- klimaatadaptieve sportomgeving (aanpassen van de leefomgeving aan klimaatverandering)

Duurzaamheidssubsidies

Tijdens de sporttafel van 4 oktober 2023 is er een presentatie gehouden over duurzame sportaccommodaties. Er is daar de wens uitgesproken om gezamenlijk met de verenigingen, gemeente, ondernemers en de bank om de sportaccommodaties te vernieuwen en deze te verduurzamen in 2035. Daarbij is het signaal afgegeven dat de verenigingen dit niet alleen kunnen. Samen optrekken leidt tot kansen.

- Landelijk, BOSA: er zijn verschillende kleinere regelingen waar vereniging gebruik van kunnen maken. De BOSA subsidie is echter de belangrijkste bedoeld voor amateursportorganisaties. Verenigingen kunnen subsidie aanvragen voor bouw en onderhoud van hun sportaccommodatie en aanschaf van sportmaterialen. Samengevat komen organisaties in aanmerking voor:
 - o kosten voor bouw en onderhoud en voor aanschaf van sportmaterialen. Deze kosten komen in aanmerking voor 20% subsidie;
 - o energiebesparing, toegankelijkheid, circulariteit en klimaatadaptatie: activiteiten die hieraan bijdragen komen in aanmerkingen voor 20% aanvullende subsidie (dus 40% totaal).
- Voorschoten heeft het Duurzaamheidsfonds in het leven geroepen in 2021. Er kan een aanvraag gedaan worden voor subsidie om Voorschoten duurzamer te maken. Het bedrag dat aangevraagd kan worden bedraagt tussen de €500 en €7.500.

5.4 Relevante ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente

Centrumvisie – Zuidflank

Voor de ontwikkellocaties in de zuidflank zijn geen concrete initiatieven. Voor de zuidflank wordt wel rekening gehouden met het feit dat de sporthal en omgeving op termijn vervangen moet worden. Dit zou ruimte bieden voor het verbinden van het centrum richting Huize Bijdorp en het toevoegen van programma. Zo kan een vernieuwde zuidflank de ontwikkeling van het centrum versterken en kunnen ook financiële opbrengsten gegeneerd worden. De gemeente heeft hier de meeste gronden in eigendom. Er zal een ontwikkelstrategie opgesteld moeten worden zodat er over enkele jaren met extra kracht kan worden doorgepakt.

Flexwoningen

Er worden diverse locaties onderzocht voor het realiseren van flexwoningen. Ruimte is schaars in Voorschoten. De locatie van de landijsbaan in Voorschoten is meegenomen in het onderzoek. Hieruit blijkt dat het realiseren van flexwoningen op de locatie IJsbaan door de bodemsamenstelling niet wenselijk is.

Aanpassen openbare ruimte Sportpark Adegeest

De openbare ruimte door Sportpark Adegeest wordt aangepast naar een meer fietsvriendelijke weg dat dwars door het sportpark loopt. Het doel hiervan is het verbeteren van de veiligheid voor fietsers en voetgangers.

5.5 Bevindingen en conclusies ontwikkelingen sportaccommodaties

- Verenigingen hebben zorgen met betrekking tot de toekomst als het gaat om de kwaliteit en de capaciteit van hun sportaccommodaties. Over het algemeen hebben verenigingen in Nederland ook zorgen over de energielasten, het ledenbestand en vrijwilligers.
- Er zijn relatief veel inwoners lid van een sportbond ten opzichte van het gemiddelde in Nederland.
- Risico's voor het behoud van de sportaccommodaties zijn vooral de demografische ontwikkelingen en politieke ontwikkelingen.
- Positief voor het behoud van de sportaccommodaties is het sport- en beweeggedrag van de inwoners van Voorschoten en de hoge mate van betrokkenheid bij de sport(verenigingen).
- De sportaccommodaties in Voorschoten zouden bij moeten dragen aan de ambities van 'Duurzame Sportinfrastructuur': meer open sportaccommodaties, voldoen aan de kwaliteitseisen dus ook de opstallen, meer beweegvriendelijke openbare sportaccommodaties en de randvoorwaarden voor verduurzaming sportaccommodaties zijn ingevuld.

6. Uitgangspunten sportaccommodatiebeleid

Hieronder worden op basis van de bevindingen en conclusies de uitgangspunten voor het sportaccommodatiebeleid weergegeven, rekening houdend met de gestelde kaders²⁴. In het volgende hoofdstuk wordt dit vertaald naar een uitvoeringsplan.

1. De basis op orde: bestaande aanbod wordt in stand gehouden

Het Sportaccommodatiebeleid zet in op het behoud en de versterking van de sportverenigingen in onze gemeente. Uit het onderzoek naar sport- en beweeggedrag in Voorschoten blijkt dat sportverenigingen hierin een belangrijke rol vervullen. Uit de inventarisatie en analyse is echter gebleken dat de sporttechnische kwaliteit van diverse accommodaties onvoldoende is en meerdere opstallen over het algemeen als slecht worden beoordeeld. Om te borgen dat de sportaccommodaties een bijdrage kunnen leveren aan een sportief en gezond Voorschoten en om de sportvisie te realiseren, zijn veilige en kwalitatief goede voorzieningen noodzakelijk. De bestaande voorzieningen moeten in stand worden gehouden, veilig zijn en waar mogelijk voldoen aan de sporttechnische richtlijnen conform het handboek Sportaccommodaties NOC*NSF.

2. We hebben voldoende capaciteit om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen voor het huisvesten van het bewegingsonderwijs

Scholen in het primair onderwijs moeten vanaf schooljaar 2023/2024 ten minste twee (les)uren per week bewegingsonderwijs geven. In de praktijk komt dat neer op ten minste 2x45 minuten per leerling per week. Deze norm wordt nu niet gehaald omdat de afstand van meerdere scholen tot de gymzalen/sporthal meer reistijd vragen. Bij de beoordeling van de toekomstige capaciteit en de realisatie van nieuwe scholen of nieuwe binnensportaccommodatie wordt gekeken naar de best passende optie in combinatie met de mogelijkheid om de capaciteit voor de sportverenigingen te vergroten.

3. Duidelijke rol voor de gemeente als verhuurder van de velden en de binnensport

Verenigingen hebben te vaak een keuze moeten maken waar ze in moeten investeren. De gemeentelijke sportvisie zet in op meer sporten en bewegen in de gemeente. Dit kan niet zonder een adequaat aanbod van accommodaties en niet zonder een rol van de gemeente.

De gemeente is verantwoordelijk voor de totstandkoming (realisatie) en instandhouding (onderhoud) van de binnensport: de sporthal en gymzalen. De sporthal en gymzalen worden verhuurd aan de exploitant die deze in gebruik geeft aan de verenigingen.

Voor binnensportverenigingen met een eigen accommodatie blijft gelden dat de gemeente geen rol heeft bij de instandhouding.

De gemeente wordt verantwoordelijk voor de totstandkoming (realisatie/vervanging) en instandhouding van de velden bij de buitensport. De gemeente verhuurt de velden aan de vereniging die gebruik maakt van de betreffende accommodatie. Aanvullende wensen of extra toevoegingen komen voor rekening van de vereniging.

²⁴ Zie bijlage 7 voor de kaders sportaccommodatiebeleid zoals vastgesteld door de raad in motie 120.

Voor buitensportverenigingen die zelf verantwoordelijk willen blijven voor de instandhouding en renovatie van de velden, is in overleg maatwerk mogelijk.

4. **Afbakening naar type accommodatie: maatschappelijk en voor de breedtesport**

Bij de afbakening van het Sportaccommodatiebeleid is er al een voorschot genomen voor welk type accommodatie de gemeente een verantwoordelijkheid heeft.

Voor het vaststellen van het type sportaccommodatie waar de gemeente een bijdrage aan levert, worden de volgende aspecten in samenhang beoordeeld:

1. De bijdrage aan sport- en beweegdeelname: de gemeentelijke rol wordt aannemelijker naarmate meer inwoners gebruik maken van een voorziening.
2. De noodzaak van een gemeentelijke rol: het begrip 'marktfalen' staat centraal. Hierbij gaat het vooral om de afweging of en in welke mate een bepaalde sport betaalbaar kan worden aangeboden zonder financiële bijdrage van de gemeente.
3. De gebruiker: een gemeentelijke rol is voorbehouden aan verenigingen en stichtingen zonder winstoogmerk.
4. Breedtesport: een gemeentelijke rol is er alleen voor breedtesportaccommodaties en niet voor topsportvoorzieningen.

Sportaccommodaties die aan bovenstaande voorwaarden voldoen en passen onder de definitie van sportaccommodatie zoals in dit sportaccommodatiebeleid wordt gehanteerd, zijn als volgt:

- Gemeentelijke sporthal
- Gemeentelijke gymzalen
- Voetbalaccommodatie van Voorschoten '97
- Honk- en softbalaccommodatie van HSV Adegeest
- Atletiekvoorziening van Voorschoten '97
- Hockeyaccommodatie van MHC Forescate
- Handbalaccommodatie van HVV '70

Voor deze sportaccommodaties geldt de gemeentelijke rol voor de instandhouding van de velden of banen (verhuur, beheer en onderhoud, vervanging).

De accommodaties die hier niet onder vallen zijn de tennis- en padelbanen, petanque en de natuurisbaan:

Tennis- en padelbanen

De rol van de gemeente bij het instandhouden van de tweede voorzieningen is vaak een discussiepunt, vooral bij de tennisaccommodaties. Bij de meeste tennisverenigingen leveren gemeenten geen bijdrage aan de totstandkoming en instandhouding van tennisaccommodaties. Dit wordt vrijwel altijd gedaan door de private markt via verenigingen of stichtingen. De tennis voldoet niet aan het tweede criterium: er is geen sprake van marktfalen. De tennisverenigingen investeren momenteel (of hebben de wens) in padelbanen, wat een positieve uitwerking kan hebben op ledenaantallen en de exploitatie. Het uitgangspunt is om tennis- en padelbanen aan te merken als voorzieningen waar de gemeente geen rol heeft bij de instandhouding van de banen (verhuur, beheer en onderhoud of vervanging).

Petanque / jeu de boules

De jeu de boules heeft een gemeentebrede functie maar heeft een eigen specifieke accommodatie. De vereniging kan de sport betaalbaar aanbieden en de banen exploiteren zonder benodigde bijdrage vanuit de gemeente. Het uitgangspunt is om jeu de boules aan te merken als voorziening waar de gemeente geen rol heeft bij de instandhouding van de accommodatie (verhuur, beheer en onderhoud of vervanging).

Natuurijsbaan

De natuurijsbaan is een specifieke voorziening en waarbij geen sprake is van marktfalen. De gemeente heeft geen rol bij de instandhouding van de accommodatie (verhuur, beheer en onderhoud of vervanging).

Overcapaciteit

De gemeente heeft geen rol bij de instandhouding van structurele overcapaciteit op basis van de planningsnormen van NOC*NFS. Bij structurele ondercapaciteit wordt in overleg gegaan over mogelijke oplossingen.

5. Opstallen blijven in eigendom van de verenigingen/stichtingen

De opstallen zijn economisch eigendom van de verenigingen. De gemeente neemt het economisch eigendom van kleedkamers, clubgebouwen en overige opstallen niet over. Waar nodig en mogelijk zorgt de gemeente samen met de vereniging ervoor dat het juridisch eigendom aan de verenigingen wordt overgedragen door middel van het vestigen van recht van opstal tegen een maatschappelijke retributie (vergoeding aan de gemeente voor het mogen gebruiken van de grond waarop de opstal is gevestigd) van €0. Voor verenigingen of stichtingen waar het recht van opstal wel is gevestigd, wordt de retributie aangepast naar het vigerende beleid. Verenigingen en stichtingen blijven voor de opstallen verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud.

Bij diverse opstallen wordt niet voldaan aan het uitgangspunt 'basis op orde'. De gemeente heeft een rol in het verbeteren van de kwaliteit en ondersteunt verenigingen/stichtingen bij de renovatie/vervanging van de opstallen door middel van een garantstelling. De garantstellingsregeling:

- is bedoeld voor opstallen van de verenigingen die vallen onder dit sportaccommodatiebeleid, dus ook de verenigingen waarbij de gemeente geen rol heeft in de verhuur van de velden/banen;
- is er voor opstallen die vallen onder de basisvereisten zoals opgenomen in het handboek Sportaccommodaties van NOC*NSF;
- wordt uitgevoerd conform de voorwaarden van Stichting Waarborgfonds Sport²⁵.

²⁵ Voor subsidieaanvragen hoger dan € 25.000,- moet de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) een positief advies afgeven. Bovendien zal de gemeente een lening, indien deze gewenst is door de aanvrager, alleen verstrekken als SWS bereid is om borg te staan. Voorafgaand aan de subsidieaanvraag zal de aanvrager dus contact moeten opnemen met SWS. SWS zal vervolgens een financiële haalbaarheidstoets uitvoeren. Hiervoor zal SWS de aanvrager een eenmalig bedrag in rekening brengen. Gedurende de looptijd van de borgstelling zal SWS de aanvrager jaarlijks – en zo nodig vaker – monitoren.

6. Voor nieuwe sportvoorzieningen die in eigendom zijn van de vereniging of stichting kan aanspraak gemaakt worden op 1/3de regeling.

Indien verenigingen aanvullende wensen hebben die niet onder eigendom van de gemeente vallen en waarbij de gemeente geen rol heeft als eigenaar/verhuurder maar waarbij de sportvoorziening wel een positieve bijdrage levert aan het sport- en beweegaanbod in Voorschoten, en daarmee de pijlers uit de Visie op Sport en Bewegen 2023-2026 versterken, kan aanspraak gemaakt worden op de 1/3de regeling.

De 1/3de regeling betekent dat de gemeente maximaal 1/3de van de kosten subsidieert tot een maximum van €200.000. Voor de overige 2/3de staat de gemeente garant. Deze regeling geldt voor uitbreiding van het sportaanbod van de verenigingen die vallen onder dit sportaccommodatiebeleid, dus ook de verenigingen waarbij de gemeente geen rol heeft in de verhuur van de velden/ banen en mits voldaan wordt aan de aanvullende eisen:

- i. draagt bij aan de Visie op Sport en Bewegen 2023-2026;
- ii. aantoonbaar gerealiseerd wordt voor multifunctioneel gebruik, voor diverse doelgroepen en er samengewerkt wordt met andere sport- en beweegaanbieders. Er is sprake van aantoonbaar maatschappelijk belang.

Het totale overzicht van in aanmerking komende aanvragen worden eenmaal per jaar ter informatie gedeeld met de raad waarbij de definitief in aanmerking komende aanvragen in de kadernota worden meegenomen. Een vereniging/stichting kan maximaal een keer per 4 jaar een aanvraag indienen.

7. Tarieven worden geharmoniseerd om een gelijk speelveld te creëren

De huurtarieven voor de accommodaties zijn historisch gegroeid en gebaseerd op een geprivatiseerde situatie. Voor de verhuur van de velden, banen en de binnensportvoorzieningen wordt een kostprijsgerelateerde huur berekend. Dit betekent dat er een percentage van de kostprijsdekkende huur²⁶ in rekening wordt gebracht bij de verenigingen. Dit percentage zal verschillend zijn tussen de binnensport- en de buitensportverenigingen door het verschil in kosten voor de realisatie en instandhouding. Voor de binnensport wordt een tarief per uur gehanteerd (en in rekening gebracht door de exploitant), voor de buitensport wordt een tarief op jaarbasis gefactureerd door de gemeenten. Er wordt hiervoor een tarievennota opgesteld en afgestemd met de verenigingen. In de tarievennota wordt rekening gehouden met het vervallen van de huurkosten voor verenigingen/stichtingen die zelf eigenaar blijven van de velden/banen (tennis, ijsbaan en petanque waar de huurkosten al nihil zijn).

8. Afspraken harmoniseren, niet uniformeren

Voor het beheer en onderhoud van de buitensportvelden wordt maatwerk geleverd zodat de kracht en zelfredzaamheid van de verenigingen behouden kan worden.

Verenigingen die het beheer en onderhoud in mindere mate zelf kunnen organiseren, kunnen ervoor kiezen om meer werkzaamheden uit te laten voeren in opdracht van de gemeente.

²⁶ Bestaande uit kapitaallasten voor toplaag, onderlaag en verlichting en onderhoudslasten.

Hiervoor gebruiken we een demarcatielijst 'keuzemodel': een deel van de werkzaamheden is verplicht af te nemen bij de gemeente omdat dit bijvoorbeeld specialistische werkzaamheden zijn of omdat de eigenaar hiervoor verantwoordelijk is.

Een deel van de werkzaamheden is verplicht door de vereniging uit te voeren, denk aan het ophalen van zwerfafval of belijnen van de velden. En er is een deel van de werkzaamheden waarbij verenigingen zelf de keuze hebben om deze uit te voeren of door de gemeente uit te laten voeren. Om een gelijk speelveld te bestendigen, worden bij zelfwerkzaamheid deze kosten in mindering op de huur gebracht conform standaard tarieven die vastgesteld worden door de gemeente.

9. Duurzaamheid

Verduurzaming van de bestaande opstallen of gebouwen is voor een groot deel niet realistisch. Meerdere opstallen zijn verouderd en/of het ontbreekt nog aan juridische borging van het eigendomsrecht. Wanneer opstallen of velden worden gerenoveerd of vervangen, denk aan de sporthal, vervanging van kunstgrasvelden of bij renovatie van kleedkamers/clubgebouwen, moet er voldaan worden aan de laatste eisen op het gebied van duurzaamheid zoals is vastgelegd in het Landelijk Sportakkoord en de Routekaart Verduurzaming Sportaccommodaties. Er kan op dat moment een grote slag worden gemaakt op het gebied van verduurzaming.

10. Multifunctioneel Sportpark Adegeest: de stip op de horizon

Pijler 13 van de Visie op Sport en Bewegen 2023-2026 benadrukt het belang van een multifunctioneel Sportpark Adegeest. Er wordt gestreefd naar meer samenwerking tussen sportaanbieders en het toevoegen van beweegvoorzieningen zoals een beachcourt of beweegtoestellen. Onder multifunctioneel sportpark wordt verstaan:

- a. Functiemenging: het sportpark heeft meer doelen dan sport. Denk aan kinderopvang, buurthuis, bibliotheek of een fysiotherapiepraktijk.
- b. Ruimtelijke integratie: het sportpark is via actieve verkeersroutes, groen en recreatie structuren verbonden met de openbare ruimte. Het sportpark is zo een ontmoetingsplek of startpunt van verschillende sporten.
- c. Openheid: het sportpark is open voor iedereen. De velden zijn niet per direct verplicht openbaar voor iedereen en op elk moment toegankelijk. Hiervoor is toezicht of nader beheer nodig. Dit is wel iets wat een stip op de horizon kan zijn als de basis op orde is en er nagedacht wordt over toekomstige beheervormen.
- d. Optimale benutting van ruimte: de sportparken worden zowel maatschappelijk als sportief goed benut door verschillende doelgroepen. Een clubhuis is bijvoorbeeld overdag een ontmoetingsplek voor ouderen en een onderwijslocatie en het sportveld een gymlocatie voor scholen. 's Avonds gebruiken verenigingen de sportvelden, waar in het weekend evenementen plaatsvinden. Dat draagt positief bij aan de bezetting overdag en 's avonds, gedurende de week.
- e. Bestuurlijk vitaal: naast de ruimtelijke inrichting is het belangrijk dat zowel het activiteitenaanbod als het draagvlak voor vrijwilligers op orde zijn. Dat kunnen verenigingen zelf doen, of bijvoorbeeld een sportparkmanager die is aangesteld vanuit de gemeente of een sportbedrijf.

Op basis van deze uitgangspunten worden toekomstige ontwikkelingen getoetst, denk bijvoorbeeld aan de toekomst van het zwembad, de sporthal, de beheer- en exploitatievorm, hoe omgegaan wordt met structurele over- en/of overcapaciteit en welke kansen zich voordoen.

11. Versterken contact tussen gemeente en sportaanbieders

Binnen het Sportaccommodatiebeleid zijn er diverse thema's die verdere aandacht vragen en voor de toekomst geborgd moeten worden. Het uitgangspunt is dat gedurende de looptijd van het sportaccommodatiebeleid het uitvoeringsplan jaarlijks wordt bijgewerkt of aangevuld.

Verenigingen hebben een aanspreekpunt binnen de gemeentelijke organisatie. De uitvoeringsplannen hebben onder meer betrekking op:

- a. Huurovereenkomsten, recht van opstal
- b. Beheer en onderhoud
- c. Over- en ondercapaciteit
- d. Kwaliteit van de accommodaties
- e. Nieuwbouw, renovatie en vervanging
- f. Vragen en aanvragen van sportverenigingen

12. Voortbestaan van bestaande verenigingen/stichtingen

Indien het voortbestaan van een bestaande vereniging of stichting ernstig in gevaar komt, kan het college van B&W incidenteel afwijken van de uitgangspunten in het Sportaccommodatiebeleid als een vereniging of stichting niet in aanmerking komt voor een van de regelingen.

7. Wensen van de verenigingen

De wensen van de verenigingen zijn opgehaald door middel van de vragenlijst voor sportverenigingen, individuele gesprekken en via de Sporttafel bijeenkomsten. In onderstaande tabel zijn de wensen vertaald naar vervolgstappen op basis van de uitgangspunten in het sportaccommodatiebeleid.

Vereniging	Ledenaantal	Wens	Wel / niet vervolg
Handbal HVV '70	100	Nieuwe initiatieven met behulp van de gemeente	Gemeentelijke rol opgenomen in sportaccommodatiebeleid via 1/3 ^{de} regeling.
Voorschotense Golfclub	340	Geen afhankelijkheid van Sportfondsen	Valt onder uitgangspunt 3: wordt meegenomen in het onderzoek naar toekomstige best passende beheer- en exploitatievorm op basis van het nieuwe sportaccommodatiebeleid.
Honk- en softbalvereniging Adegeest	210	Kleedruimte, sanitair en clubgebouw: moet een structurele oplossing voor komen.	Valt onder uitgangspunt 5:garantstellingsregeling indien voldaan wordt aan de voorwaarden. Valt ook onder uitgangspunt 10: onderzoek naar gezamenlijke renovatie opstellen op Sportpark Adegeest.
Tafeltennis Reflex Voorschoten	21	Eventueel in de toekomst een eigen zaal. In ieder geval meerdere verenigingen die eventueel kantine kunnen delen.	Past niet in de uitgangspunten. Tafeltennis meenemen in opstellen PVE voor de sporthal. Een eigen zaal alleen voor tafeltennis zal echter niet met bijdrage van de gemeente gerealiseerd worden omdat dit niet voldoet aan de eisen van multifunctionaliteit en aantoonbare samenwerking met andere doelgroepen.
Hockeyclub MHC Forescate	1200	Blaashal op veld 4 dat ook gebruikt kan worden door andere sporters.	Valt onder uitgangspunt 6: onder 1/3 ^{de} regeling indien voldaan wordt aan de voorwaarden.
		Omniplan multifunctionele accommodatie samen met andere verenigingen en sportgerelateerde functies.	Valt onder uitgangspunt 10: onderzoek naar gezamenlijke renovatie opstellen op Sportpark Adegeest.
		Kleedkamers, keuken, bergruimte zitten uitdagingen.	Valt onder uitgangspunt 5: garantstellingsregeling indien wordt voldaan aan de voorwaarden.

Voorschoten '97	Voetbal 1600 Atletiek 330	In uitvoering nemen van de atletiekbaan	Valt onder uitgangspunt 1: behoud bestaande aanbod
		Helderheid over huurcontracten	Valt onder uitgangspunt 3: huurcontracten vernieuwen en harmoniseren op basis van uitgangspunten in het sportaccommodatiebeleid.
		Garantstelling renovatie kleedkamers en opstallen	Valt onder uitgangspunt 5: garantstellingsregeling indien wordt voldaan aan de voorwaarden.
Tennisvereniging Forescate	900	Clubhuis moet dringend gerenoveerd worden. Onduidelijk is of hoe dat gefinancierd kan worden. De vereniging heeft namelijk al via een lening de banen en ledverlichting gefinancierd. Gemeentegarantie op de lening is noodzakelijk.	Valt onder uitgangspunt 5: garantstellingsregeling indien wordt voldaan aan de voorwaarden.
IJclub Voorschoten	1200 STG: 125	Aanleg skeelerbaan op locatie natuurijsbaan	Valt onder uitgangspunt 6: 1/3 ^{de} regeling indien wordt voldaan aan de voorwaarden.
Gemini Kangeroes	210	Uitbreiding van de beschikbare gebruikersuren in de sporthal.	Valt onder uitgangspunten 1&2: wensen meenemen in het PvE voor de nieuwe sporthal.
		Sportvloer vervangen in De Vliethorst	Past niet in de uitgangspunten.
		Bij vervanging van De Vliethorst een grotere hal creëren met optie voor huur van 1/3 ^{de} zaaldelen. Een grotere hal met 6 velden multifunctioneel maken voor overdag gebruik door andere doelgroepen en huurders.	Past in uitgangspunt 1: wensen meenemen in het PvE voor de nieuwe sporthal.
		Aanleg beachvolleybalvelden, eventueel in combinatie met skeelerbaan.	Past in uitgangspunten 6&10: 1/3 ^{de} regeling indien wordt voldaan aan de voorwaarden en meenemen bij onderzoek multifunctioneel sportpark Adegeest.
Petanque Club DSP	50	Gedurende de winter een overdekte speelaccommodatie.	Past niet in een van de uitgangspunten: de Petanque heeft een eigen specifieke monofunctionele accommodatie.
Tennisvereniging Adegeest	600	Regelen recht van opstal	Past in uitgangspunt 5: recht van opstal op orde brengen.

8. Uitvoeringsplan Sportaccommodatiebeleid & financiën

Op basis van de uitgangspunten en de wensen van de verenigingen wordt een vertaling gemaakt naar een uitvoeringsplan met financiële consequenties. Zie toelichting op de tabel op de volgende pagina.

Uitvoeringsplan Sportaccommodatiebeleid	2024				2025				2026				2027				2028				2029				2030			
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
1. De basis op orde: bestaande aanbod wordt in stand gehouden																												
voorbereiding / planvorming renovatie atletiekbaan																												
vernieuen / planvorming renovatie voetbalverenigen																												
vervangng / toplaag voetbalvereniging																												
vervangng / toplaag hockeyvereniging																												
vervangng / toplaag handbalvereniging																												
vervangng / honkbalveld																												
vervangng / sortbaalveld																												
nieuwbouws porthal (opstellen PvE en locattononderzoek)																												
nieuwbouws porthal voorbereiding fase																												
nieuwbouws porthal realisatie fase																												
2. Volgende capaciteit om te voldoen aan wettelijke verplichtingen voor het huisvesten van het bewegingsonderwijs																												
Samenwerking bij HP en onderzoek naar PE sportthal																												
3. Duidelijke rol voor de gemeente als verhuurder van de velden en de binnensport																												
opstellen huurovereenkomsten buitensport																												
opstellen tarievennota met bijbehorende tarieven verhuur veld																												
evaluatie exploitatie Sportfondsen en onderzoek best passende beheer- en exploitatievorm toekomstige situatie zwembad/binnensport/golf																												
4. Afbakening naar type accommodatie: maatschappelijk en voor de breedtesport																												
5. Opstellen blijven in eigendom van de verenigingen/stichtingen																												
vaststellen retributie/opnemen in grondbeleid																												
aanpassen bestaande overeenkomsten																												
6. Voor nieuwe sportvoorzieningen die in eigendom zijn van de vereniging/stichting kan aanspraak worden gemaakt op de 1/3de regeling voor nieuwe sportvoorzieningen																												
ontwerpen en vaststellen 1/3de regeling																												
beoordeling 1/3de regeling																												
7. Tarieven worden geharmoniseerd om een gelijk speelveld te creëren																												
opstellen en vaststellen tarievennota																												
8. Afspraken harmoniseren, niet uniformeren																												
opstellen en vaststellen demarcatie lijst																												
opstellen beheer- en onderhoudsplannen																												
opstellen beheer- en onderhoudsplannen																												
opstellen beheer- en onderhoudsplannen																												
uitbesteden / aanbesteden werkzaamheden																												
9. Duurzaamheid																												
toetsen renovatieplannen aan duurzaamheid																												
10. Multifunctioneel Sportpark Adgeest																												
onderzoek onder- en overcapaciteit: natuurgraasveld voetbal																												
gezamenlijk onderzoek naar renovatie opstellen, procesbegeleiding																												
onderzoek optimale inrichting sportpark (inclusief beschouwing)																												
11. Versterken contact tussen gemeente en sportaanbieders																												
12. Voorbestaan van bestaande verenigingen en stichtingen																												

8.1 Uitvoeringsplan: acties / uitwerking per uitgangspunt

1. **De basis op orde: het bestaande aanbod wordt in stand gehouden**

- *vervanging onder- en toplaag atletiekbaan 2025*
- *vervanging kunstgrasvoetbal- en kunstgrashockeyvelden, handbal en honk- en softbalveld conform vervangingstermijn*
- *opstellen programma van eisen met locatieonderzoek en financiële consequenties nieuwe sporthal in combinatie met het plan van aanpak voor het zwembad zodat integrale besluitvorming kan plaatsvinden over de sporthal en het zwembad*
- *realisatie nieuwe sporthal 2027-2028*

2. **We hebben voldoende capaciteit om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen voor het huisvesten van het bewegingsonderwijs**

- *samenwerking Integraal Huisvestingsplan bij het opstellen programma van eisen en locatieonderzoek sporthal om te bezien of er een optimaliseringsslag mogelijk is*

3. **Duidelijke rol voor de gemeente als verhuurder van de velden en de binnensport**

- *opstellen nieuwe huurovereenkomsten*
- *evaluatie exploitatie Sportfondsen Voorschoten BV en onderzoek best passende beheer- en exploitatievorm rekening houdend met de nieuwe situatie. Dit integraal oppakken met het plan van aanpak voor het zwembad en het onderzoek naar de sporthal*

4. **Afbakening naar type accommodatie: maatschappelijk en voor de breedtesport**

5. **Opstallen blijven in eigendom van de verenigingen/stichtingen**

- *vestigen recht van opstal op opstallen die juridisch nog niet in eigendom zijn van de verenigingen en opnemen in grondbeleid*
- *aanpassen van de bestaande overeenkomsten met de verenigingen*
- *beoordelen aanvragen garantstellingsregeling*

6. **Voor nieuwe sportvoorzieningen die in eigendom zijn van de vereniging of stichting kan aanspraak gemaakt worden op 1/3de regeling.**
 - *uitwerken en vaststellen 1/3de regeling*
 - *beoordeling aanvragen 1/3de regeling, subsidieverstrekking*

7. **Tarieven worden geharmoniseerd om een gelijk speelveld te creëren**
 - *doorrekenen kostprijsgerelateerde huur*
 - *opstellen tarievennota met bijbehorende tarieven voor de verhuur van de velden in overleg met de verenigingen, rekening houdend met het vervallen van de huurkosten voor verenigingen/stichtingen die zelf eigenaar blijven van de velden/banen (tennis, ijsbaan)*

8. **Afspraken harmoniseren, niet uniformeren**
 - *opstellen en vaststellen demarcatielijst beheer en onderhoud in samenwerking met de verenigingen met bijbehorende onderhoudstarieven*
 - *opstellen beheer- en onderhoudsplannen, jaarlijkse bijstelling beheer- en onderhoudsplannen*
 - *uitbesteden / aanbesteden onderhoudswerkzaamheden*

9. **Duurzaamheid**
 - *toetsen renovatie- en nieuwbouwplannen aan duurzaamheidseisen*

10. **Multifunctioneel Sportpark Adegeest: de stip op de horizon**
 - *onderzoek over- en ondercapaciteit, oplossing voor natuurgrasveld voetbal*
 - *gezamenlijk proces onderzoek renovatie/vervanging opstellen met diverse verenigingen op Sportpark Adegeest*
 - *onderzoek optimale inrichting sportpark, eventueel met gecombineerde functies*

11. **Versterken contact tussen gemeente en sportaanbieders**
 - *er is voor incidentele inzet / specifieke projecten budget geraamd in het uitvoeringsplan.*

12. **Voortbestaan van bestaande verenigingen/stichtingen**

8.2 Uitvoeringsplan: financiële consequenties

- Door als gemeente de verantwoordelijkheid te regelen voor vervanging en instandhouding van de velden wordt rekening gehouden met kapitaallasten en onderhoudslasten. Hierbij is rekening gehouden met het vervangen van alle velden (toplaag en onderlaag) conform de geadviseerde vervangingstermijn en de verlichting.
- Voor de 1/3de regeling moet rekening worden gehouden met een maximale bijdrage van € 200.000 per aanvraag per jaar. Deze wordt voorgelegd aan de raad.
- Voor een garantstelling is er geen maximum aantal. Er moet wel worden voldaan aan de uitgangspunten van Stichting Waarborgfonds Sport.
- Voor het uitvoeringsplan is er specialistische kennis nodig, onder andere voor het programma van eisen voor de sporthal met financiële consequenties, advies over beheer & exploitatievorm voor de nieuwe situatie met betrekking tot de binnensport, het zwembad en de golf, het vastleggen van afspraken over tarieven en huurvoorwaarden in nieuwe huurovereenkomsten en recht van opstal en de optimale inrichting van het sportpark te onderzoeken, rekening houdend met over- en ondercapaciteit en de uitgangspunten uit het sportaccommodatiebeleid.
- Voor de sporthal volgt een go- no go besluit na het berekenen van de financiële consequenties en het locatieonderzoek. Dit gebeurt samen met het plan van aanpak voor het zwembad om zo een integrale afweging te kunnen maken.
- Voor het proces om te kijken of met meerdere verenigingen samen te werken bij het vernieuwen van de opstallen, bijvoorbeeld in een omnigebouw, is procesgeld beschikbaar vanuit Samen Gezond Voorschoten.

BIJLAGE 1. Definitie binnensportaccommodaties

- Sporthallen zijn minimaal 44 bij 24 meter en hebben een sportvloer die voldoet aan de afmetingseisen voor de (traditionele) zaalsporten. Een sporthal heeft over het algemeen 3 zaaldelen;
- sportzalen hebben doorgaans een sportvloer van circa 28 bij 22 meter en zijn geschikt voor gymnastiek/turnen, badminton, basketbal, gevechts- en verdedigingssporten, tafeltennis en volleybal. In de gemeente Voorschoten zijn geen sportzalen aanwezig en worden in het sportaccommodatiebeleid verder weggelaten;
- de afmetingen van gymzalen zijn vaak afgeleid uit de Modelverordening Huisvesting Onderwijs van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG, 21x12x5 meter). Deze afmetingen laten het toe om gymnastiek/turnen, gevechts- en verdedigingssporten en tafeltennis te accommoderen. Indien de obstakelvrije hoogte van de gymzaal hoger is, voldoet deze ook aan de afmetingseisen voor badminton en volleybal

BIJLAGE 2. Overzicht gebruikers binnensportaccommodaties

Type	Naam
Sportvereniging	Handbalvereniging HWV 70
Sportvereniging	Badmintonvereniging EVCB-Vlietwijk
Sportvereniging	Volleybal Gemini Kangeroes
Sportvereniging	Hockeyvereniging MHC Forescate
Sportvereniging	Gymvereniging Avanti
Sportvereniging	Gymvereniging Slank en Kwiek
Sportvereniging	Budocentrum Junansei
Sportvereniging	Honk- en softbal Adegeest
Sportvereniging	Recreatieve Vereniging De Boschboys
Sportvereniging	Stichting Fung Kok Tsaoist Tai Chi NL
Sportvereniging	Volleybalvereniging Friso All Stars
Sportvereniging	Zaalvoetbalvereniging Van Esboys
Sportvereniging	Tafeltennis Reflex
Sportbond	Hockeybond KNHB
Sportbond	Zaalvoetbal KNVB
Maatschappelijk	Zorg en Zekerheid Zaalvoetbal
Maatschappelijk	Paulides & Partners fysiotherapie
Maatschappelijk	Norllandia buitenschoolse sport
Onderwijs	Basisschool Emmaus
Onderwijs	Basisschool De Vos
Onderwijs	Basisschool Nuts
Onderwijs	Basisschool Gevers Deynoot
Sportfondsen	Sportplaza 50+
Sportfondsen	Pickleball (toekomstig)

BIJLAGE 3. Loopafstanden school naar sportvoorziening

School	Gymlocatie	Afstand (enkele reis)
De Regenboog	Vliethorst	1500 meter
RK Emmaus	De Vliethorst De Voorsprong	1000 meter 480 meter
Nutsbasisschool Voorschoten	De Vliethorst De Voorsprong	900 meter 400 meter
Fortgensschool	De Voorsprong Multatulilaan	450 meter 1300 meter
Gevers Deynoot	De Vliethorst	20 meter
Het Kompas	Inpandig	0 meter
De Vink	Inpandig	
Obs de Vos Multatulilaan	Inpandig	0 meter
Obs de Vos Ter Lips	Vliethorst	1150 meter
Nieuwbouw Fortgensschool Marijkelaan	De Voorsprong OBS de Vos	800 meter 1600 meter
Nieuwbouw Emmaus/Nutsbasisschool Van Beethovenlaan	De Voorsprong De Vliethorst	400 meter 900 meter

BIJLAGE 4. Schouw Buitensportaccommodaties

Voetbalkunstgras:

- Toplaag kunstgrasvelden: de toplaag van 3 kunstgrasvelden is bij Voorschoten '97 recentelijk vervangen door de vereniging. Deze zijn van goede kwaliteit en in goede staat. Kunstgrasveld 4 moet op korte termijn vervangen worden.
- Natuurgrasvelden: de 2 natuurgrasvelden die de voetbalvereniging huurt van de gemeente zijn echter in slechte staat. De velden worden regelmatig afgekeurd door de KNVB.

Atletiekbaan: de half-verharde gravel atletiekbaan is sinds 2009 door de Atletiekbond afgekeurd voor wedstrijden en voldoet niet aan de sporttechnische voorschriften. Ook voor trainingen is de baan inmiddels onvoldoende geschikt. Een half-verharde gravelbaan en de vierkante vorm van de baan komt nauwelijks meer voor in Nederland. De conditie van de baan is sterk weersafhankelijk waardoor deze niet het hele jaar bruikbaar is.

Hockeyvelden: voor het vervangen van de toplaag hanteert de stichting een afschrijvingstermijn van 10 jaar. Omdat de velden goed worden onderhouden en nog van goede kwaliteit zijn, wordt verwacht dat de toplaag langer mee kan dan deze 10 jaar.

- Velden 1-3: toplaag is vervangen in 2016
- Veld 4: toplaag is vervangen in 2012

Honk- en softbalveld: het honkbalveld en het softbalveld van HSV Adegeest zijn in matige staat en vragen op korte termijn om grondig onderhoud.

Tennisbanen Forescate: de tennisbanen worden onderhouden door een full-time groundsman in loondienst van de vereniging.

- 1 gravelbaan dateert uit 1990 en is niet weersbestendig. De plannen zijn om deze te vervangen door 3 padelbanen
- 8-all weatherbanen zijn gerealiseerd in 2010 en zijn over circa 3-4 jaar aan vervanging toe
- 6 nieuwe gravelbanen gerealiseerd in 2023

Tennisbanen Adegeest: heeft momenteel 7 all-weatherbanen en 2 nieuwe padelbanen waarbij de vereniging momenteel nog 2 padelbanen toevoegt ter vervanging van 1 tennisbaan.

Aandachtpunten opstallen: kleedkamers, clubgebouwen en overige voorzieningen

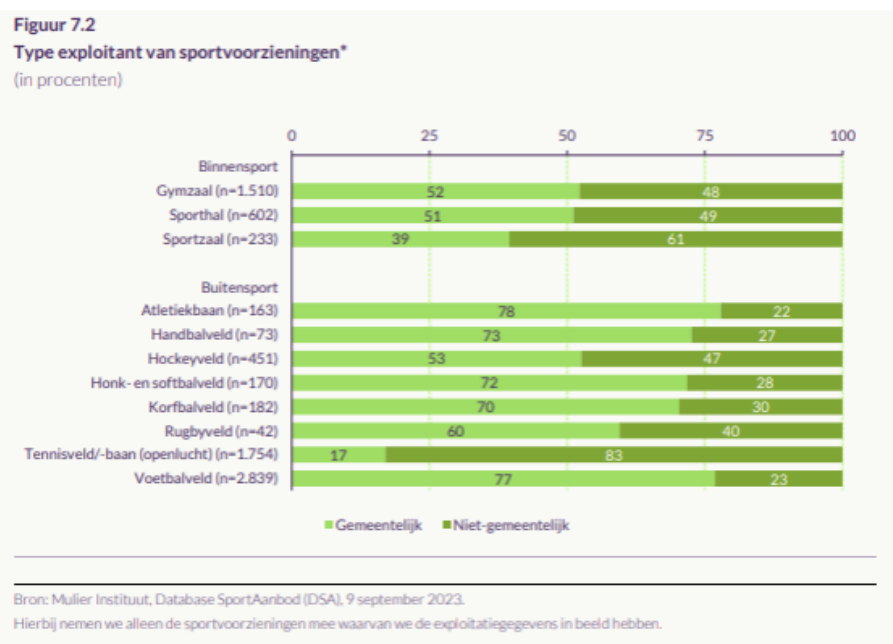
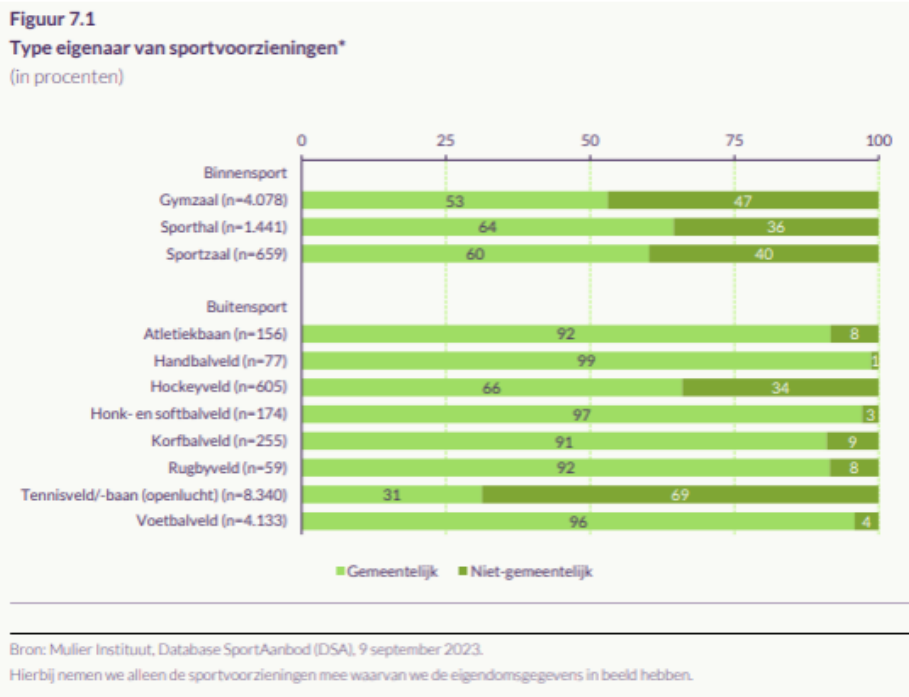
De opstallen van de meeste verenigingen zijn in matige tot slechte staat. De meest urgente situaties zijn het clubgebouw van Honk- en Softbalvereniging Adegeest en de kleedruimten bij Voorschoten '97 met daarbij in verouderde en in slechte staat verkerende containers. Ook de gebouwde kleedkamers bij Voorschoten '97 zijn in slechte staat en aan renovatie toe. Tennisvereniging Forescate heeft een verouderd clubgebouw dat op korte termijn toe is aan vervanging c.q. renovatie. MHC Forescate loopt tegen capaciteitsproblemen aan als het gaat om voorzieningen zoals keuken, bergruimte, etc.

BIJLAGE 5. Vragenlijst verenigingen

1	Naam vereniging
2	Tak van sport
3	Ledenaantal 2023/2024
4	Het ledenaantal is de afgelopen 3 jaar:
5	Geef indien gewenst een toelichting
6	Kent uw vereniging momenteel een ledenstop?
7	Hanteert uw vereniging momenteel een wachtlijst?
8	Onze vereniging heeft zorgen over de toekomst van de accommodatie met betrekking tot (maximaal 3 antwoorden mogelijk):
9	Wat is de hoogte van de jaarlijkse contributie voor jeugd en senioren, vul beide bedragen in?
10	Hoe beschrijft u de financiële positie van uw vereniging?
11	Van welke binnensportaccommodatie(s) maakte uw vereniging gebruik de afgelopen 12 maanden?
12	Er is voldoende capaciteit in de sporthal en de gymzalen voor onze behoefte om te trainen en competitie te spelen.
13	Geef hierop een toelichting
14	Hoe beoordeelt u Sporthal De Vliethorst - algemeen
15	Hoe beoordeelt u Sporthal De Vliethorst - prijs- kwaliteitverhouding
16	Hoe beoordeelt u Sporthal De Vliethorst - sportvloer (belijning, onderhoud, uitloopruimte, type vloer)
17	Hoe beoordeelt u Sporthal De Vliethorst - schoonmaak en hygiëne
18	Hoe beoordeelt u Sporthal De Vliethorst - materialen (kwaliteit, hoeveelheid, opslagmogelijkheden)
19	Hoe beoordeelt u Sporthal De Vliethorst - kleedkamers en douches (capaciteit, omvang, voldoen aan hedendaagse normen, hygiëne)
20	Sporthal De Vliethorst voldoet aan onze wensen
21	Sporthal De Vliethorst is beschikbaar voor ons op momenten dat wij de sporthal willen gebruiken
22	Hoe beoordeelt u Gymzaal Frans de Vettelaan - algemeen (afmetingen, opslag, materialen, algemene indruk)
23	Hoe beoordeelt u Gymzaal Frans de Vettelaan - prijs- kwaliteitverhouding
24	Hoe beoordeelt u Gymzaal Krimwijk - algemeen (afmetingen, opslag, materialen, algemene indruk)
25	Hoe beoordeelt u Gymzaal Krimwijk - prijs- kwaliteitverhouding
26	Hoe beoordeelt u Gymzaal De Voorsprong - algemeen (afmetingen, opslag, materialen, algemene indruk)
27	Hoe beoordeelt u Gymzaal De Voorsprong - prijs- kwaliteitverhouding
28	Hoe beoordeelt u Turnzaal De Voorsprong - algemeen (afmetingen, opslag, materialen, algemene indruk)
29	Hoe beoordeelt u Turnzaal De Voorsprong - prijs- kwaliteitverhouding
30	Welke wensen en eisen heeft u met betrekking tot verbetering van de binnensportaccommodaties? Geef een opsomming en indien gewenst een toelichting.
31	Geef een overzicht van alle jeugd en seniorenteams. Deze informatie is nodig voor het berekenen van de planningsnormen
32	Hoe is het eigendom geregeld van:
	Veld-toplaag
	Veld-ondertaag
	Clubgebouw / kantine
	Kleedkamers
	Verlichting
	Hekwerk
	Sporttechnisch noodzakelijke voorzieningen (doelen, hoekvlaggen, etc.)
	Atletiek: voorzieningen springen/werpen
	Dug-outs
	Tribunes
33	Hoe tevreden bent u met uw sportaccommodatie en bijbehorende voorzieningen in algemene zin?
34	Hoe beoordeelt u de kwaliteit van de velden / banen?
35	Hoe beoordeelt u de capaciteit van de velden / banen?
36	Hoe beoordeelt u kwaliteit van de was- en kleedgelegenheid?
37	Hoe beoordeelt u de capaciteit van de was- en kleedgelegenheid?
38	Zaken als onderhoud, beheer en exploitatie van de accommodatie en/of het clubhuis zijn naar wens en zijn helder.
39	De vereniging moet zelf volledig verantwoordelijk zijn voor alle beheer en onderhoud van de velden / banen.
40	De gemeente moet volledig verantwoordelijk zijn voor alle beheer en onderhoud aan de velden / banen.
41	Bij beheer en onderhoud van de velden moet maatwerk mogelijk zijn.
42	Geef indien gewenst een toelichting. Hoe zou u het beheer en onderhoud bij voorkeur willen organiseren?
43	Onze sportaccommodatie voldoet aan onze wensen
44	Hoe beoordeelt u de huidige huurlasten voor de sportaccommodatie?
45	De vereniging reserveert geld voor renovatie of vervanging van de voorzieningen zoals kleedkamers en clubgebouw.
46	Welke uitgangspunten vindt u het meest belangrijk als er geïnvesteerd moet worden in sportaccommodaties (maximaal 3 antwoorden mogelijk)?
47	Welke wensen en eisen heeft u met betrekking tot de verbetering van uw sportaccommodatie. Geef een opsomming en indien gewenst een toelichting.

BIJLAGE 6. Overzicht eigendom en beheer- en exploitatievorm NL

Bron: Mulier Instituut, Sportaccommodaties in Nederland, 2023

BIJLAGE 7. Kaders Motie 120

1. Het sportaccommodatiebeleid moet zorgen voor een aanbod aan sportaccommodaties dat bijdraagt aan een sportief en gezond Voorschoten, waarmee de sportvisie de komende jaren gerealiseerd wordt.
2. Voor sport- en beweegaanbieders moet er een gelijk speelveld zijn qua ondersteuning vanuit de gemeente.
3. Aanvragen voor (financiële) ondersteuning voor sport- en bewegingsaanbieders worden behandeld op basis van vastgestelde kaders in het sportaccommodatiebeleid, waaronder duurzaamheid.
4. Bij aanvragen door sportaanbieders kunnen afspraken worden gemaakt met de gemeente op grond van het sportaccommodatiebeleid. Bij financiële ondersteuning door de gemeente is er altijd sprake van co-financiering door de aanbieder. Ook kunnen afspraken worden gemaakt over het (meerjarig) gebruik van de grond, onderhoud van de accommodatie(s) en/of mogelijke garantstelling voor andere financiering. Bij deze afspraken wordt er rekening gehouden met het gebruik van de accommodaties in relatie tot de doelgroep.
5. Bij het beleid wordt onderscheid gemaakt in het bezit en/of beheer van accommodaties door:
 - a. Commerciële aanbieders
 - b. Niet-commerciële particuliere aanbieders (veelal verenigingen)
 - c. Gemeentelijk aanbod (zoals de sporthal en het ter beschikking stellen van de grond).
6. Er dient een volledig overzicht te zijn van de wensen van de sport- en beweegaanbieders voor het verbeteren en/of verduurzamen van hun accommodaties – in verhouding tot het aantal leden of gebruikers per aanbieder zodat de raad een duidelijk beeld heeft omtrent de aard en omvang van het vast te stellen beleid.